ŠTUDIJSKA BIBLIOTEKA
LJUBLJANA

Št. 147 Poštnina poračunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v četrtek, 21. junija 1928. - Leto VI. Posamezna številka 30 cent. Letnik LIII

# EDINOST

List izhaja vsaki dan [illegible] ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L 22.—, pol[illegible] leto L 75.—, v inozemstvo mesečne L 6.50 več. — Pos[illegible] št. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti 1 kolone [illegible] in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, zahvale, poslan[illegible] 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.—, [illegible] na prvi strani L 2.—

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost». Podružništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7. I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

## Konferenca Malega sporazuma

Konferenca zunanjih ministrov Jugoslavije, Čehoslovaške in Romunske, ki se je sestala včeraj v Bukareštu in bo trajala tri dni, je brez dvoma najvažnejši politični dogodek tega tedna. [illegible] živo zanimanje, ki ga posveča vsa Evropa tem razgovorom odgovornih voditeljev zunanje politike držav Malega sporazuma, dokazuje najzgovorneje, kolika važnost se pripisuje v diplomatskih krogih zaključkom bukareške konference.

Letošnja konferenca Malega sporazuma je že enajsta po vrsti, odkar se je ustanovila zveza med tremi omenjenimi državami. Nobeden izmed dosedanjih sestankov pa se ni razlikoval od drugega, kot rečeno, po svoji posebni politični važnosti. Vsi so bili marveč bolj le obstojne manifestacije, s katerimi so zunanji ministri prizadetih držav leto za letom dementirali ponovna prerokovanja o skorajšnjem razpadu Malega sporazuma.

Temu je treba iskati pravo razlago v dejstvu, da države Malega sporazuma niso imele takorekoč v prvih osmih letih svoje zveze nikake prilike, da bi pokazale trdnost svojih medsebojnih dogovorov. Niso bile postavljene na nikako resno preizkušnjo, kajti incident povodom poskusov pokojnega zadnjega avstrijskega cesarja Karla, da bi se vrnil na ogrski prestol, se ne more smatrati za tako preizkušnjo. Mali sporazum, ki je bil ustanovljen radi ohranitve onega položaja v srednji Evropi, kakor so ga ustvarile mirovne pogodbe, ter je kot kat naperjen v glavnem proti nemirni Ogrski, katera svojih novih mej noče priznati, z eno besedo ni imel do sedaj nikakega povoda za važnejše nastope, ker se srednjeevropski položaj ni ogrožal z nobene strani.

V zadnjih dveh letih pa se je položaj v tem pogledu močno spremenil. Ogrska jeza radi novih mej, ki je bila več let skrita, je planila na dan v obliki spretne, vztrajne in trdovratne propagande za revizijo ali spremembo trianonske mirovne pogodbe, s katero so bile določene njene meje napram Čehoslovaški, Jugoslaviji in Romunski. To propagando je vzel v svoje roke znani angleški bogataš in izdajatelj več listov lord Rothermere. Agitacija pa se ni omejila le na Anglijo, temveč se je razširila tudi na druge evropske države in celo tudi na Ameriko. Vsa omenjena propaganda obstoji v dokazovanju, da so sedanje meje Ogrske krivične, da v njih Ogrska ne more ne živeti ne umreti in da je radi tega položaja mir v tem delu Evrope v stalni nevarnosti. Vojna se da preprečiti le na ta način, da se meje popravijo mirnim potom, t. j. da se skliče nova mirovna konferenca z Ogrsko, na kateri bi Jugoslavija, Čehoslovaška in Romunska nekaj ozemlja Ogrski kar tako vrnile. Poleg javnega mnenja hoče pridobiti omenjena propaganda za to «revizijo trianonske pogodbe» tudi odgovorne državnike Evrope. V neki meri je to že doseženo, tako da se lahko reče, da Ogrska v svojem prizadevanju ni več osamljena.

Radi teh dejstev je torej položaj v srednji Evropi močno spremenjen in vlade držav Malega sporazuma ne morejo ostati napram tem spremembam ravnodušne. Zato je gotovo, da bo tvorilo to vprašanje osrednjo točko razprav na bukareški konferenci. Brez dvoma bodo odgovorni ministri pretresali tudi vsa druga vprašanja mednarodne politike, ki zadevajo eno ali drugo državo Malega sporazuma ali vse tri. Toda ogrska propaganda je naperjena baš proti temeljnim ciljem te zveze in zato je prav tu, kot rečeno, središče in jedro vsega onega, radi česar se spremljajo sedanja posvetovanja v Bukareštu z nenavadnim zanimanjem.

Še le uradna sporočila o konkretnih zaključkih posvetovanj nas bodo poučila, kaj je bilo sklenjeno. Po pisanju praškega poluradnega lista «Prager Presse» je pričakovati odločen nastop Malega sporazuma. Ves smisel Malega sporazuma — zaključuje omenjeni list svoj uvodnik, ki je posvečen tej konferenci — obstoji v krepitvi srednje Evrope na podlagi mirovnih pogodb. Radi tega je pričakovati, da bo konferenca spričo te propagande, ki zavlačuje srednjeevropsko konsolidacijo, dokumentirala s poudarkom, da Mali sporazum svojih temeljnih političnih smeri ni spremenil in da je z vso odločnostjo proti zavlačevanju mirnega razvoja srednje Evrope potom neizvedljivih revizionističnih stremljenj, ki pomenijo ogrožanje miru. Pri tem — dodaje list — se ne bodo odklanjali dobri odnošaji z ogrskim sosedom kakor tudi ne priložnosti za obnovitev poštenega sodelovanja.

# Tragična seja narodne skupščine

## Poslanec Puniša Račić streljal proti opoziciji
## Pavle Radić in dr. Basariček mrtva, Stjepan Radić, dr. Pernar in Grandja ranjeni

### Dogodki v skupščini

**Prve vesti v Ljubljani**

BEOGRAD, 20. Današnja seja se je pričela, kot običajno, z dolgovezno razpravo o zapisniku. Že takoj spočetka je prišlo do viharnega prerekanja med opozicijo in vladno večino. Načelnik KDK Stjepan Radić je nastopil proti radikalom s težkimi očitki in izzivanji. Tedaj je nastal v dvorani hrup in zmešnjava. Predsednik dr. Perić je moral prekiniti sejo.

Toda vpitje ni prenehalo, položaj se je le še poostril in ko je hrup dosegel svoj vrhunec, je radikalski poslanec Puniša Račić nenadoma potegnil izza pasa «browning» in ga nameril proti radićevcem. Počil je strel. V skupščini je za trenutek zavladala tišina. Toda takoj nato so skočili radikalski poslanci na svojega tovariša in mu skušali iztrgati iz rok nevarno orožje, a zaman. Prvemu strelu so sledili še drugi, dokler se pač niso izpalili vsi naboji.

In v vrsti hrvatskih poslancev je padel prvi Pavle Radić, zadet v glavo, in za njim so padli Stjepan Radić, dr. Pernar, dr. Basariček in morda še kdo. Pavle Radić je bil pri priči mrtev.

LJUBLJANA, 20. Povodom dogodkov v narodni skupščini so izšli tukajšnji listi proti večeru v izrednih izdajah. Iz njihovih poročil posnemamo:

Dasiravno je napetost po zadnjih dogodkih v narodni skupščini dosegla vrhunec in je bilo pričakovati, da bo prišlo do ostrih sporov med opozicijo in vladno večino, vendar ni nihče pričakoval, da bi mogli dogodki kreniti v tako smer, kakor se je to žalibog zgodilo. Na današnji seji narodne skupščine je radikalski poslanec Puniša Račić ob 11.30 z govorniškega odra oddal na poslance opozicije iz samokresa pet strelov. Vse krogle so zadele. Prvi je padel Pavle Radić, zadet v srce, in je bil na mestu mrtev. Drugi strel je zadel poslanca dr. Basaričeka v vrat. Tretji strel je pogodil Stjepana Radića v trebuh, tako da se je zgrudil nezavesten na tla. Četrta krogla je zadela dr. Pernarja v levo ramo, peta pa poslanca Ivana Grando v prsi.

V narodni skupščini je nastala nepopisna panika. Poslanci opozicije in tudi vladne večine so takoj obkolili govorniški oder, da bi preprečili eventuelnosti razburjenega poslanca Puniše Račića. Seja narodne skupščine je bila takoj prekinjena.

Vest o teh žalostnih dogodkih se je takoj razširila po vsem Beogradu in izzvala izredno globok vtis.

### Kralj Aleksander pri ranjencih

**Aretacija poslanca Puniše Račića**

BEOGRAD, 20. Ranjenci Stjepan Radi, dr. Pernar in Grandja so bili takoj po dogodku prepeljani v bolnišnico. Stjepan Radić je bil nemudoma operiran. Zdravniki so mu izvlekli kroglo, ki mu je obtičala v trebuhu. Čim je kralj Aleksander izvedel o dogodkih, je obiskal ranjence.

Puniša Račić, ki je takoj zbežal iz narodne skupščine, je prišel ob 16. uri v ministrstvo notranjih zadev, kjer je zahteval, da ga sprejme minister dr. Korošec. Minister pa Puniše Račića ni sprejel, marveč je naročil orožnikom, naj ga primejo. Račić je bil aretiran in odveden v beograjske policijske zapore «Glavnjačo».

### Obžalovanje vlade

**Pogreb se bo vršil na državne stroške**

BEOGRAD, 20. S palače narodne skupščine plapolajo črne zastave. Policija je poslopje takoj po dogodku na seji narodne skupščine docela izpraznila in zaprla vsa vrata. Vse moštvo beograjske policije je pripravljeno na vsako eventuelnost. Prepovedano je vsako javno zbiranje. Vest o dogodku se je razširila po mestu z bliskovito naglico in je povzročila silno vznemirjenje. Po 12. uri je bil ukinjen ves telefonski promet z inozemstvom in v notranjosti države, ob 17. uri pa so bile zveze spet vzpostavljene.

Vlada se je sestala takoj po žalostnem incidentu v narodni skupščini. Le ministrski predsedik Vukićević je bil še pred sejo v avdijenci pri kralju. Po seji ministrskega sveta je bil izdan komuniké, v katerem vlada globoko obžaluje in najstrožje obsoja dogodke v skupščini in v katerem zatrjuje, da bo proti povzročitelju krvoprelitja postopala najstrožje.

Pogreb obeh mrtvih poslancev in zdravljenje ranjencev se bosta vršila na državne stroške. Vlada bo družinama ubitih poslancev nakazala državno pokojnino. Ministrski predsednik je rodbinam ranjenih in umrlih poslancev ter predsedništvu HSS izrazil svoje najglobje obžalovanje. Vlada je prosila vse liste, naj dogodka ne opisujejo napačno.

Ministrski svet je imel od 19. do 21. ure drugo sejo, na kateri so ministri razpravljali o dogodku v narodni skupščini. Med sejo je bilo več ministrov, med njimi vojni minister gen. Hadžić in notranji minister dr. Korošec, pozvanih na dvor v avdijenco. Preden je odšel minister dr. Korošec na dvor v avdijenco, ki je trajala do 22. ure, je ponovno opozoril časnikarje, naj vplivajo na ljudstvo pomirjevalno in naj pišejo o dogodku z največjim taktom.

### Demonstracije v Zagrebu

**10 policijskih stražnikov ranjenih**

ZAGREB, 20. Zastopniki vseh akademskih klubov so sklicali nujno sejo, da protestirajo proti dogodkom v Beogradu. Proti večeru so se pričele po mestu demonstracije, toda policija je ukrenila vse, da ne bi prišlo do prelivanja krvi. Veliki župan je izdal naredbo, da se mora za vsako ceno ohraniti mir in red.

Do 20. ure se je pripetilo več manjših pouličnih incidentov. V večernih urah nudi Zagreb izredno živahno sliko. Po ulicah se zbirajo posamezne skupine in živahno komentirajo beograjske dogodke. Policija je ojačena. Pred Hrvatskim seljaškim domom stražijo tri čete policije. Dohod na Zrinjevac je zabranjen. Do večjih demonstracij ni prišlo. Na Jelačićevem trgu se je sicer pojavila skupina mladih fantalinov, ki so vpili: «Živela Hrvatska! — Živel Radić!» — vendar jih je policija takoj razgnala. Tramvajski promet je bil ponekod popolnoma ustavljen.

Ob 22.30 se demonstracije po zagrebških ulicah še vedno nadaljujejo. Ranjenih je 10 policijskih stražnikov. Tvornica likerjev «Arko» je težko poškodovana.

VINKOVCI, 20. Tu je prišlo do manjših demonstracij, vendar se je posrečilo varnostnim organom vzpostaviti mir in red.

## Incident v Milanu

**Poročilo rimskega lista o napadu na kurirja angleške vlade**

RIM, 20. «Il Giornale d'Italia» piše, da so nekateri inozemski listi, zlasti protifašistovski, poročali o incidentu, ki se je pripetil v Milanu kurirju angleške vlade, pri čemer so zelo pretiravali dogodek. Posebno lista «New Statesman» in «Daily Herald» sta ob tej priliki objavila senzacionalne vesti.

Po poročilu, ki ga je prejel «Il Giornale d'Italia» iz Milana, se je incident dogodil tako-le:

Dne 2. maja t. l. je generalni konzul Velike Britanije v Milanu naznanil kvesturi, da je bil v noči od 23. do 24. aprila napaden agleški stotnik Delafons, diplomatski kurir pri angleškem poslaništvu v Rimu. Okoli 2. ure zjutraj je Delafons, idoč mimo glavnega kolodvora zapazil skupino mladih moških, ki so se živahno pogovarjali. Iz radovednosti se je ustavil v gotovi razdalji ter pričel poslušati. Tedaj je baje eden od mladeničev, ki je nosil črno srajco, pristopil k njemu ter ga pozval, naj pokaže svoje dokumente. Delafons je odvrnil mladeniču, naj pokaže svojo izkaznico. Toda ne eden ne drugi ni pokazal dokumentov. Tedaj je bil Delafons pozvan, naj krene z mladeničem na policijski komisariat na glavnem kolodvoru, kar je tudi storil, a na njegovo zahtevo sta ga morala spremiti tja dva orožnika. Na komisariatu je službujoči podčastnik ugotovil, da so Delafonsove listine v redu, in pojasnil mladeniču, da gre za angleškega državljana. Ko se je nato Delafons vračal domov, ga je pod železniškim mostom dohitel mladenič, ki ga je bil prej spremil na policijski komisariat, ga podrl na tla in ga pretepel; medtem je prihitel neki drugi moški iz skupine, ki je prežal na drugi strani mosta, da bi Anglež ne zbežal.

Toliko Delafons kakor angleški generalni konzul sta v ovadbi, ki sta jo vložila na policiji, omenila, da je napad pripisovati maščevanju, ker Delafons ni hotel podati mladeniču zahtevanih pojasnil, marveč je raje hotel to storiti na policijskem uradu.

Čeprav je bila ovadba vložena jako pozno, se je policiji posrečilo idetificirati člane skupine v osebah Viljema Bonfantija, poteštata v kraju Campodarena, železniškega uradnika Corradina Radice-ja, zavirača Josipa Lunassija, Nikolaja Scaramuzzo in Alojzija Bianchija. Le-ti so priznali, da so ustavili Delafonsa v bližini postaje, a so zanikali, da bi ga bili napadli. Pri soočbi z Bonfantijem je Delafons zanikal, da bi ga bil ta pretepel, kakor je bil prej izjavil. Dejal je, da ni dobro spoznal napadalca, a je potrdil, da ga je napadel isti mladenič, ki ga je bil spremil na komisariat. Ugotovilo se je, da je ta mladenič Radice.

Dasi ni Delafons vložil tožbe radi napada, je policija naznanila krivce sodni oblasti. Medtem pa je Delafons javil potom angleškega generalnega konzula milanski kvesturi, da ne namerava tožiti ne Radiceja ne njegovih tovarišev, ker je že prejel od njih primerno zadoščenje. V tozadevnem sporočilu se je angleški konzul zahvalil milanski kvesturi za njeno delovanje v tej zadevi.

«Il Giornale d'Italia» dodaja k temu poročilu kratek komentar, v katerem pravi, da spada navedeni neprijetni incident med vsakdanje dogodke, ki se pač dogajajo v vseh državah. Vsekakor pa bo dobro, da policija in fašistovska stranka ukreneta potrebne korake, da se slični dogodki ne ponovijo več. Končno graja list inozemski protifašistovski tisk, ki je hotel izrabiti incident za svojo protiitalijansko kampanjo.

### Pravosodni minister on. Rocco v Parizu

PARIZ, 20. Danes popoldne ob 14.45 je prispel v Pariz minister pravde on. Rocco. Na postaji so ga sprejeli italijanski generalni konzul on. Gentile in več višjih uradnikov italijanskega poslaništva v Parizu. Minister on. Rocco se bo udeležil kongresa za mednarodno zasebno pravo

# General Nobile in tovariši najdeni

## Major Maddalena je opazil taborišče in spustil na ledovje 300 kg blaga

### Priprave za drugi polet majorja Maddalene

RIM, 20. Agencija «Stefani» poroča:

Po brezuspešnih poletih Larsena, Lützowa in Maddalene je poveljništvo ladje «Città di Milano» sklenilo, da pripravi nova sredstva, s katerimi bi bilo mogoče zračnim potom dognati kraj Nobilejevega pristanka. Poročila letalcev soglasno pripoznavajo, da je zelo težavno opaziti šotor ali malo skupino ljudi na razorani ledeni poljani kjer povzroča solnce varljivo senčno igro.

Zato so bili pripravljeni posebni plini, katere bo letalo izpustilo med poletom, tako, da se bodo tvorili na tistem mestu stebri dima. Nobile bo moral pri tem opirati svoja navodila glede smeri na te stebre dima.

Sinoči je «Braganza» izkrcala skupino štirih planincev, ki bo imela nalogo, da prodre do rta Lowen. Danes pa se je vrnila na «Braganzo» ona skupina, ki je odrinila 13. t. m. iz zaliva Wahlenberg. «Dornier Wal» majorja Penzo je dospel danes zjutraj ob 0.30 v King's bay skupno s švedskim trimotornikom «Upland» tipa «Junkers». Finski hidroplan, ki je odrinil včeraj ob 17.30 iz Tromsöja se je zvečer vrnil v pristan.

MARINA DI PISA, 20. Letalo «Dornier Wal» «Marina I» je že pripravljeno na polet proti King's bayu; odrinilo bo jutri opoldne. Odhodu bo najbrž prisostvoval on. Balbo. Ni izključeno, da letalo ne odrine še pred poldnevom.

### Uradno poročilo

**General Nobile v brezžični zvezi z majorjem Maddaleno tekom poleta**

KING'S BAY, 20. Danes zjutraj ob 6. je Maddalena odletel vnovič v smeri proti otoku Foynu. Letalo je preskrbljeno z malo radiopostajo, tako da bo Nobile lahko brezžično dajal Maddaleni navodila, da mu bo mogoče lažje najti kraj pristanka.

Tudi Lützow bo po možnosti odletel danes opoldne proti Nobileju.

RIM, 20. Danes zjutraj ob 6.30 se je dvignil major Maddalena s svojim letalom «S. 55» iz King's baya in odletel proti rtu Leigh Smith. Ko so došle vesti o tem drugem poletu majorja Maddalene in o navodilih, ki jih je določilo poveljništvo ladje «Città di Milano» v sporazumu z generalom Nobilejem, je zavladalo v Rimu veliko zanimanje in pričakovanje, v koliko se bo majorju Maddaleni njegov drugi polet posrečil.

Danes dopoldne je došlo iz Osla poročilo, ki ga je izdala norveška brzojavna agencija in ki se glasi: Danes ob 8.45 je prejela radiopostaja tukajšnjega meteorološkega zavoda radiobrzojavno vest z valovno dolžino 35 metrov, ki jo je odposlala posadka zrakoplova «Italia» bržkone kakemu italijanskemu letalu, ki jo išče. Brzojavka je bila zelo razločna. Kmalu po 9. uri je ista postaja prejela drugo vest, v kateri je posadka zrakoplova «Italia» oddala nekaj dogovorjenih znamenj, iz katerih sledi bržkone njen položaj na ledenih poljanah. Ta brzojavka je vsebovala tudi poziv na omenjeno letalo, naj se skupini približa.

Proti večeru je v Rimu vedno prevladovala skrb in marsikdo je že menil, da je major Maddalena tudi takrat zaman skušal najti generala Nobileja, ko je bilo nenadoma izdano uradno poročilo, da so bili general Nobile in njegovi tovariši najdeni.

Uradno poročilo se glasi: Norveška brzojavna agencija poroča, da je italijansko poslaništvo v Oslu prejelo brezžično sporočilo z ladje «Città di Milano», glasom katerega je major Maddalena danes preletel mesto, na katerem se nahaja Nobilejeva skupina, in mu je uspelo spustiti na ledovje s pomočjo padobrana zahtevana živila in drugo blago.

Način, po katerem je mogel general Nobile voditi letala, se je izkazal kot povsem umesten. Major Maddalena naznanja, da je spustil na ledovje blizu taborišča Nobilejeve skupine 300 kg blaga. Major Maddalena se je povrnil v King's bay ob 12.30.

### Poročilo kapetana Romagne

**o uspešnem poletu**

RIM, 20. Poveljnik ladje «Città di Milano» Romagna je poslal državnemu podtajniku za aeronavtiko on. Balbu naslednjo brzojavko:

«Major Maddalena je bil prvi v mednarodnem poletu preko Barentsovega morja in je bil tudi prvi, ki je prinesel pomoč generalu Nobileju. Izražam V. E. naš ponos in našo hvaležnost.»

RIM, 20. Državna podtajnika Sirianni in Balbo sta odposlala preko ladje «Città di Milano» stotniku Larsenu in poročniku Lützowu naslednjo brzojavko: «Uspeh, ki ga je dosegel major Maddalena, je tudi sad vajinih drznih in velikodušnih naporov, ki smo jih jako cenili in ki jih ne bomo pozabili. Zahvaljujemo se vama.»

# Konferenca Male antante

## otvorjena včeraj v Bukareštu

### Prva seja

BUKAREŠT, 20. Danes dopoldne ob 10.30 se je pod vodstvom predsednika romunske vlade Vintile Bratianuja otvorila seja konference zunanjih ministrov Male antante. Že takoj po otvoritvi so prešli ministri na dnevni red konference.

Razpravljali so o mednarodnopolitičnem položaju na splošno. Nato so poročali, vsak posebej, o političnem položaju v njihovih državah. Končno pa je romunski zunanji minister Titulescu podal poročilo o svojem potovanju v Rim, Pariz in Beograd, dr. Beneš o svojih pogajanjih v Londonu, Parizu in Berlinu, dr. Marinković pa o svojem potovanju v Pariz in o sklenitvi francosko-jugoslovenske prijateljske pogodbe.

### Vest o dogodkih

**v jugoslovenski narodni skupščini**

BUKAREŠT, 20. Vest o krvavem dogodku v beograjski narodni skupščini je prejel zunanji minister dr. Marinković, ki je bil ta čas na konferenci Male antante, po jugoslovenskem poslaniku Antiću. Dr. Marinković je najprej zapustil dvorano, nato pa se je vrnil na konferenco, ne da bi obvestil svojih dveh tovarišev dr. Beneša in Titulesca o dogodku. Ko je po zaključku dopoldanske seje minister Titulescu prejev zadevno poročilo iz Beograda, je osupnil. Vsi politiki na konferenci so postali vznemirjeni in druga seja konference, ki bi se imela vršiti popoldne, je bila odpovedana.

### Kaj pravijo rimski listi

**o konferenci**

RIM, 20. Rimski tisk zasleduje z velikim zanimanjem in pazljivostjo potek konference Male antante, ki se je pričela danes v Bukareštu. «Il Giornale d'Italia» je posvetil tej konferenci uvodni članek izpod peresa svojega ravnatelja, v katerem se vprašuje, zakaj skuša Francija pripisovati konferenci protiitalijanski značaj. Po navedbi poslednjega govora on. Mussolinija v senatu nadaljuje list:

«Mussolinijeve besede zares zaslužijo, da se o njih razmišlja, kakor se tudi mora, ter da se o njih razpravlja, toda ne označujejo nikakega političnega dejstva ali stanja, kateremu bi katerakoli odgovorna vlada mogla poštenim potom postaviti proti nasprotno trditev. Ni ga odgovornega vladnega politika, ki bi ne uvidel jasnosti in

umerjenosti teh italijanskih besed, ki jih nikakor ni mogoče dvoumno tolmačiti. Okrnitve, ki jih je zadala trianonska pogodba Ogrski, so brez dvoma velike in občutljive; to je priznal Titulescu sam. Usoda madžarskega naroda je bila brez dvoma manj srečna nego usoda drugih narodov bivšega avstrijsko-ogrskega cesarstva, kot na pr. jugoslovenskega naroda, katerega tri četrtine so se zvesto borile proti Antanti in kateremu se je ob sklepu računov posrečilo uvrstiti se med zmagovalce.»

«Il Giornale d'Italia» pripominja dalje, da se medtem, ko dela Francija takšen hrup, države Male antante polagoma odtegujejo njenemu pokroviteljstvu, in zaključuje tako-le:

«Ta slovanski blok je treba opazovati in ga zasledovati. On napreduje po raznih poteh in izgleda, da bo postal sila, ki je ne bo mogoče omalovaževati». List prinaša tudi dopis iz Beograda, ki se nanaša na predstoječo ratifikacijo nettunskih konvencij. V njem opozarja dopisnik, da se v skupščini ojačuje struja, ki stremi za tem, da se pred ratifikacijo konvencij odobri takozvani agrarni zakon. Če bi se ta zvijačna nakana uresničila, bi izgubil svojo veljavo in pomen zlasti oni del nettunskih konvencij, ki se nanaša na zagotovitev lastninskih pravic Italijanov v Dalmaciji.

Tudi današnja «Tribuna» se bavi s konferenco Male antante in navaja pogodbe, ki urejujejo odnošaje med Italijo in Jugoslavijo. Tozadevni članek zaključuje z naslednjimi Mussolinijevimi besedami: «Fašistovska vlada bi ne mogla trpeti politike, ki bi stremela po nasilnem potlačenju italijanstva Dalmacije.»

# DNEVNE VESTI

## JETIKA

Možje in žene v najboljših letih, fantje in dekleta padajo leto za letom pod koso smrti. Ko vprašujemo, kaj je temu vzrok, slišimo prepogostokrat: umrl je za jetiko, umrla je za jetiko.

Že to nam kaže, da se je jetika globoko zajedla med ljudstvo. Ko pomislimo na to žalostno dejstvo, se nam narinja cela vrsta vprašanj: Zakaj žanje jetika toliko žrtev? Kako, da se tako močno širi? Kako bi to preprečili?

Jetika je nalezljiva bolezen, ki se pojavlja na različne načine ter se lahko vgnezdi v vsakem delu človeškega telesa. Seveda so okuženju podvrženi predvsem na razne načine oslabeli deli. Pri nas je najnavadnejša pljučna jetika, katera zahteva mnoge žrtve. V rodbini, v kateri se je enkrat naselila, zahteva navadno več žrtev. Ljudje se v takšnih slučajih tolažijo z «namenjeno je». Verujejo v usodo in se ji vdajo. Ne vemo, koliko časa bo še preteklo, preden se bodo ljudje prepričali, da je «namenjeno» navadno le ono, kar si človek sam nameni. Ako komu pade kaj težkega na nogo, bo vendar skušal dotični predmet odstraniti ter ne bo čakal, da mu bo «namenjeno», da se sam odstrani. Kaj bi ne lahko odstranili ali vsaj postopoma ublažili sami razna zla, ki nas uničujejo? V prvi vrsti bi prišla tu v poštev jetika.

Ta zavratna nalezljiva bolezen se širi potom glivic-cepljivk, katerim pravimo tudi bakterije. Glivice-cepljivke jetike so zelo majhne klice, ki sestojijo iz brezbarvnega prozornega telesa, danega s tenko kožico. Da bi dosegli dolžino enega centimetra, bi jih morali spraviti skupaj okoli tritisoč. Številka sama pove, kako majhne so te glivice. Imenujejo pa se glivice-cepljivke, ker se cepijo s strahovito naglico. Najprej se glivica razcepi v dve, nato se ti dve zopet razcepita, tako da se iz ene same bakterije lahko razvije v enem samem dnevu na milijone teh zajedalk.

Zato je popolnoma razumljivo, zakaj bolnik hira. Glivice izsrkujejo življenjske sokove ter hkrati tudi zastrupljajo telo, v katerem so se vgnezdile. Na tak način te male, neznatne glivice lahko spodjedo tudi najkrepkejše telo ter ga tako zvrnejo v prerani grob.

Rekli smo že, da je pri nas najbolj razširjena pljučna jetika. S pljučami dihamo in z dihanjem si tudi na lahek način spravimo bakterije te zavratne morilke v pljuča. Pomniti moramo, da je bolezen nalezljiva in vprav radi tega tako zelo nevarna.

Jetičnik namreč, ko kašlja, pošilja v zrak velike množine teh malih telesc, ki potem plavajo po zraku. Mislimo si, da smo v kmečki izbi ali v delavskem stanovanju, v katerem živi tak bolnik v družbi z mnogimi drugimi, tudi z nežnimi otroci. Mislimo si še, da so okna vedno dobro zaprta, ker se ljudje še vedno preveč boje zraka in vsako blagodejno sapico, ki prihaja skozi okno, smatrajo že za nevaren prepih.

Otroci se plazijo po tleh, primejo vse, kar jim pride v roke. Jetičnik se navadno ne zaveda nalezljivosti te zavratne bolezni ter morda tudi pljuva po tleh. Njegovi pljunki so nasičeni z bakterijami, katere se potem izgubijo v zrak ter na ta način med dihanjem zaidejo v pljuča še zdravih ljudi. Največji nevarnosti so pri tem izpostavljeni otroci.

Na tak način se pač lahko šopiri jetika po naših krajih. Glavni odpomoček proti tej bolezni je snaga, zračenje in solnce. Stanovanja, v katera imajo dostop solnči žarki, so najprimernejša za bivališče, ker solnčni žarki imajo razkuževalne lastnosti. Ljudje, ki ljubijo zdravje, bodo radi zračili svoja stanovanja ter se ne bodo bali zraka in solnca.

Tudi je slaba navada pri nas, da navadno spi bolnik v isti sobi z drugimi, navadno celo pri dobro zaprtih oknih. Na tak način vsi v njegovi okolici vdihujejo vso noč zrak nasičen z bakcili jetike. Ljudje se tega ne zavedajo, ker manjka jim v tem smislu pouka.

Jetika je huda bolezen, zato velja zanjo, kakor tudi za druge bolezni, da se je bolje varovati pred njo, kot jo zdraviti. Oni, ki čuti ali sumi, da je zbolel, naj gre takoj k dobremu zdravniku, da mu pove, kaj mu je. V začetku je še lahko pomagati, kot je lahko pomagati tudi pri požaru. Ko pa je enkrat vsa hiša v plamenih, je pomoč zaman.

Potrebno je tudi, da se spravijo na delo proti tej morilki vsi, ki plemenito mislijo. Zavedati se moramo, da jetika mori največ radi nevednosti, zato ne smemo molčati ter moramo govoriti ob vsaki priliki o tem, kako bi se je obvarovali, kako bi jo pregnali.

Jetika žanje v naših krajih veliko žrtev in bi žela še večje, ako bi naše ljudstvo ne bilo telesno precej močno. Odpirati svojemu bližnjemu oči, to je dolžnost vsakega plemenitega človeka, ki ljubi zdrav rod.

## Smoter življenja

Prejeli smo:

Mnogokrat ljudje ne znajo dobiti pravega smisla svojemu življenju. Življenje jim je samo uživanje, brez lepših, višjih ciljev. Ravno radi tega se tudi dostikrat pripeti, da posebno taki ljudje prav lahko obupajo nad življenjem. Namreč uživanje, golo uživanje more dati pač samo trenuten, hipen, a nikdar stalen užitek. Pod besedo uživanje si mislim namreč ono uživanje, ki ga pripoznava pretežna večina ljudi.

Pravi smoter življenja pa ne sme biti in tudi ne more biti nikdar samo ono uživanje, ki se pogostokrat spremeni v izživetje. Pravi smoter življenja mora biti le oni, za dosego katerega se trudijo gotovi ljudje skozi vse svoje življenje. Tem ljudem je življenje poklic, zato so tudi zadovoljni, da živijo.

Pravi smoter življenja je, po mojem, le oni, ki hrepeni po moralnem in materialnem izboljšanju svojih sobratov, namreč oni, ki jih hoče povzdigniti z dušnih temin. Vsakemu je pač razumljivo, zakaj se poleg moralnega zboljšanja mora upoštevati tudi materijalno.

Materija in duh morata korakati roko v roki. Zastonj bi bilo namreč propovedovati materijalno zelo slabo stoječemu človeku o njegovem moralnem zboljšanju. Nasmehnil bi se takemu «človekoljubu». Vse drugo bi bilo, ako bi mu pojasnil, kako bi si lahko na pošten način zboljšal svoj materijalni položaj. S tem, da bi mu kazal pravo pot do materijalnega zboljšanja, bi ga brez drugega tudi moralno povzdignil.

Na poti sodelovanja za skupnost bi morali seveda delovati predvsem stariši in tudi oni, ki imajo mladnio v rokah. Ti neposredno in tudi posredno lahko vplivajo nanjo, z vzgledom in besedo. Na ta način se mladina pripravi na pravo uvaževanje svojega življenjskega posla.

Na ta način se že lahko z mladih dni navadi mladina na to, da posameznik ni središče, okoli katerega se mora sukati vse ostalo. Spozna tudi, da življenje ni puhla, prazna zabava, ampak sveta dolžnost, katero je klican izpolnjevati vsak posameznik. V tej življenski dolžnosti tiči tudi pravi smoter življenja in samo zasledujoč ta smoter, moremo biti trajno zadovoljni. Z vzgajanjem otrok za delo za skupnost se pripravljajo pravilno za življenje, ker le kdor ima lepe, trdne cilje v življenja boju, le on bo trajno vztrajal na svojem mestu, le on bo smatral svoje življenje za sveto dolžnost, ker le na tak način bo dobil trden smoter, za katerega dosego bo hotel živeti. R. H.

### Nastop gojencev prof. c Alm. Kettejeve

Naša rojakinja Almira Kettejeva, ki je šele lansko leto položila izpit za profesorico glasovirja, zaznamuje že lep uspeh: nocoj ob 20.15 nastopijo v dvorani Tartinijevega konservatorija njeni prvi učenci.

Evo vam spored:

Reissiger: «Le mulin du Rocher» — četveroročno A. in G. Zorzut; Borg: «Nedolžne sanje» — Irma Lange; Reinecke: «Iz tisoč in ene noči», Apollone: «Valček» — Ana Roset; Morley: «Sicilijanska serenada» — R. Manfredini; Cayani: «Pripovedovanje babice» — Nives Hreščak; Ranzato: «Serenada za violino» — N. Vittori; Schytee: «Ptiček v gozdu» in «Ondina» — V. Staničeva; Musso: «Samota» — E. Ukmar; Brahms: Dvoje madžarskih plesov za dva glasovirja, četveroročno, — A. in G. Zorzutt;

Grieg: «Jutro», četveroročno, — O. Makoršičeva in V. Staničeva; Thomé: «Mandolinata» — E. Bullo; Rosati: «Preludij» — O. Makoršičeva; Sinding: «Prebujenje pomladi» — J. Lakovič; Bach: «Aria na četrti struni» in Barus: «L'escarpolette» — (violina) D. Dellore; Grieg: «Improvvisata» — M. Rizzian; Paderewsky: «Minuet» in Levine: «Humoreska» — D. Uranič; Suk: «Elegija» in Tivolski: «Fantazija» — A. Zorzutt; Wieniawsky: «Mazurka» — G. Zorzutt; Beriot: «Baletni prizor» — W. Francescato; Auber: «La muta dei portici», za dva glasovirja, osmeroročno, O. Makoršičeva, J. Lakovič, M. Rizzian in D. Uranič.

Violinske točke bodo izvajali gojenci prof. Nella Vittorija.

### Popravek.

V «Edinosti» od 15. t. m. smo priobčili seznam novih občinskih tajnikov iz Goriške Pokrajine. V tem seznamu je bil naveden tudi Polenčič Jožef, kar je pa pomota ker diplomiran je bil Polenčič Alojzij od Andreja iz Snežec v Brdah in ne Polenčič Jožef.

### ŽITNI TRG

Žitna borza v Chicagu je spričo bližajočih se predsedniških volitev v Združenih državah prenehala prihajati v poštev kot trg, ki daja celemu svetu direktivo. Ta okolščina je razvidna iz stalnega padanja pšeničnih cen, ki se je razširilo na vse trge. Tendenca je tudi pri nas izvanredno mlačna. Po inozemskem blagu, katerega je dovolj na razpolago, ni beležiti skoro nikakega povpraševanja. Že sedaj je postalo jasno, da bodo velike in nerazprodane zaloge inozemske stare pšenice vsaj v bližnjih mesecih tlačile cene domačega pridelka. Domače blago iz nove žetve ni preveč iskano. Na podlagi notiranj notranjih trgov je domnevati, da se bo vrtela cena nove pšenice okrog L 125. Argentinska potujoča Rosafé notira sh 227 cif Trst, kar bi odgovarjalo L 135 franko vagon. Čisto drugačno sliko nudi koruzni trg. Pomanjkanje efektivnega blaga je zelo veliko. To dejstvo dela, da se drže cene potujočega argentinskega blaga na višini L 106—107 franko vagon Trst. Pomankanje blaga se bržkone zna raztegniti še črez ves avgust. Razprodajalci bi radi tega hoteli delati terminske kupčije za avgust, september, oktober, november in december. Poslužujejo se pri tem poslu današnjih visokih cen. Pri sklepanju terminskih kupčij je bolj kot kdaj poprej na mestu previdnost. Čisto lahko je namreč razvozljanje vprašanja bodočih cen. Špekulacija likvidira sedaj svoje pozicije. Argentinija hoče razprodati svojo koruzno letino še po ugodnih cenah. Spričo tega se bijeta prva in druga roka, kar vpliva na stalno nazadovanje terminskih cen, od katerega ni izvzet niti en mesec. Ako se dalje upoštevajo veliki nakupi, ki jih je vršila evropska trgovina za mesece maj, junij, julij in avgust, se lahko ugotovi, da bo september z blagom prenapolnjen. Tovor junij stane sh 173, julijskih 169, avgust sh 168 cif Trst. Koruza za avgust bi tedaj stala L 90, za september L 89 in za oktober - december L 100 franko vagon Trst. Zahteve razprodajalcev niso tedaj v nikakršnem skladu z originalnimi cenami. Otrobi notirajo L 70—72 franko postaja Trst, Oves je mlačen. Povpraševanje neznatno. Baza za sklepanje kupčij 118—119. Na tržaškem trgu krožijo prve ponudbe češkega ovsa za dobavo september - december na podlagi ČK 144—146 franko vagon Trst tranzit. Nobenega povpraševanja s strani konsumentov.

# Vesti z Goriškega

## Goriške mestne vesti

### Kako je sestavljen gospodarski svet.

Sestavni člani predsedništva pokrajinskega gospodarskega sveta za Goriško, ki je bil preteklo nedeljo slovesno ustoličen, so sledeči:

Predsednik: goriški prefekt dr. Anselmo Cassini. Podpredsednik: Anton Orzan.

Poljedelsko-gospodarski oddelek zastopajo: predsednik Luciano Gasparini; cav. Diego de Finetti, cav. Pirro de Hagenaur, cav. uff. geometer Aleks. Visca, Ferruccio Castellan, Edmond Konjedic, Ivan Kragl.

Industrijski oddelek: predsednik inž. Bianchi Bianchino; cav. Alfons Deperis, Anton Rozzatto, Jožef Mosettig, prof. Corrado Colussi, inž. Friderik Ribi.

Trgovski oddelek: predsednik cav. Orest Persa; Gino Morassi; Alojz Martinis, Anton Ravbar, Karel Treven, arhitekt inž. Silvan Barich.

### Očetje številnih družin se bodo brezplačno vozili po tramvaju

Goriški poteštat je dovolil vsem onim družinskim gospodarjem italijanskega državljanstva, ki imajo več kot šest otrok, zakonskih ali nezakonskih, rojenih v letu 1912 in dalje, izkaznico za prosto vožnjo na mestnem tramvaju. Goriška občina poziva sedaj vse te, naj se predstavijo osebno na statističnem anagrafičnem uradu, občinsko poslopje vrata št. 36. S seboj naj prinesejo fotografijo v velikosti 4×4. Izkaznica se bo po 1. julija odposlala na dom.

### Razstava razrušenja in obnove goriške pokrajine na velesejmu v Padovi

Kot poročajo iz Padove, je razstava razrušenja in obnove goriške pokrajine na padovanskem velesejmu zelo močno obiskana. — Zlasti zanimajo izstavljene slike v osmih oddelkih, določenih za goriško pokrajino, ki predstavljajo razrušene občine, palače itd.

V Gorici so razstavljene fotografije, slične onim na razstavi v Padovi, v izložbah trgovine Pascoli in Ulrico na tekališču Verdi (poslopje Trgovskega doma)

### Izgnali so ga iz države — pa se je povrnil.

Na sedemdeset dni ječe je goriški sodnik obsodil cigana Blaža Hudorovića, ki so ga oblasti izgnale iz države, pa se je vrnil nazaj in se potikal po goriških ulicah.

### Radi vreče zelja — en mesec zapora.

Jožef Pavlin je bil na goriški preturi obsojen na 1 mesec zapora, ker so pri njem našli vrečo glavnatega zelja, o katerem ni vedel povedati, kje ga je našel.

### Ranjen pri delu.

V bližini Grgarja je neki petnajstletni mladenič Jožef Kuljat pri košnji trave zadel s koso ob cevko iz želatine, ki je radi udarca eksplodirala in ga močno ranila na desni roki. Odneslo mu je tri prste. Več prask je dobil tudi po obrazu. Goriški Zeleni križ ga je prepeljal v goriško bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti 40 dni.

### Nenavaden pojav.

V naše goriško uredništvo je prinesel sotrudnik našega lista trobentico, ki jo je utrgal ob Soči na svojem jutranjem izprehodu. Trobentica v teh krajih in ob takem času je pač redek pojav in priča letošnji zakasneli spomladi.

### Barbara, ki bo počivala 87 dni

Barbara Oblak, stara 24 let iz Cerkljanskega je pred nekaj dnevi napravila strašno pomoto. Na goriški ulici je vabila s seboj nekega moškega, ki pa je bil slučajno — policist. Pa jo je on povabil s seboj na policijo. Morala je pred sodnika, ki jo je obsodil na 87 dni ječe.

### Sigavo je kolo

V kraju Cittadela (Padova) so orožniki sekvestrirali kolo z znamko Wolsit št. 1583., o katerem se domneva, da je bilo ukradeno v Gorici. Lastnik najde kolo pri orožnikih v ulici Nazario Sauro.

### NA PRETURI

#### Enajst mesecev in 15 dni radi kolesa

Goriški pretor je obsodil Antona Perkota, starega 28 let iz Podgore, ki je bil obtožen, da je 29. maja t. l. ukradel kolo v veži hiše št. 34. Corso Verdi, last Silvija Tiberija na 11 mesecev in 15 dni ječe. Perko se je moral zagovarjati tudi radi tega, ker so našli pri njem votrih in nož.

## Izpred sodišča

### Dva divja lovca, ki sta obtožena, da sta obstrelila gozdnega čuvaja, pred sodniki

Svoječasno smo že poročali v našem listu o nesreči, ki se je 27. novembra l. l. zgodila v Trnovskem gozdu v bližini Lokve. Pri nekem lovu na divje lovce je bil skoro smrtno ranjen Stanislav Velikonja, mlad gozdni čuvaj. Strel ga je zadel v grlo. Moral se je 30 dni zdraviti. Nekaj časa zatem so orožniki aretirali dva brata in sicer Andreja Likarja, starega 30 let iz Dol. Otlice in Vincenca Likarja, starega 27 let. Oba sta bila aretirana na podlagi sumnje, ker sta znana kot strastna divja lovca. Poleg zgorajšnje obtožbe se morata še zagovarjati, da sta nosila puško brez dovoljenja in je nista naznanila.

Oba tajita, da bi bila streljala. Skušata dokazati svoj alibi. Prvi se je nahajal omenjeno nedeljo v Dornbergu in Prvačini, kjer je iskal dela. Šele čez nekaj dni se je vrnil. Iskali so ga orožniki, pa ga niso našli doma. Šele pozneje so ga aretirali.

Tudi drugi je tiste dni iskal dela po svetu, po Branici in Rihemberku. Ko se je vrnil in ko je zvedel, da so zaprli brata in so iskali še njega, se je šel sam javit orožnikom in še kar v naprej zagotovljat svojo nedolžnost. Orožniki so ga seveda kar obdržali in pripeljali tako oba vklenjena pred sodnike.

Štiriindvajsetletni Stanislav Velikonja, gozdni čuvaj v Lokvah, pripoveduje, kako sta šla v dveh 27. nov. na nedeljo zasledovat divje lovce, ki se jih je tam v bližini vedno veliko potikalo. Nenadoma sta zagledala na neki stezi človeka z nahrbtnikom na rami, s puško in z lovskim klobukom. Da bi ga presenetila in dobila v svoje roke, sta se razšla vsak na svojo stran. Ko se je on ustavil pri nekem drevesu, je kmalu zapazil divjega lovca, ki se je oblačil in snemal puško. On, ki ni bil gotov, če je lovec sam, je tedaj ustrelil dvakrat v zrak. Divji lovec je po strelu začel bežati. Istočasno so se zaslišali tudi streli od drugod, lovski čuvaji so streljali. Velikonja je dobil strel v grlo. Oškodovanec ne more z gotovostjo potrditi, da bi bil kdo izmed obtožencev oni, ki ga je v gozdu srečal.

Brigadir orožniške postaje iz Lokve pravi, da so obtoženca zaprli le radi tega, ker sta znana kot huda lovska tatova.

Zaslišanih je bilo nato še več prič, skoro sami gozdni čuvaji. In sicer Marij Batistič, Ludvik Jazbar, Anton Rijavec, Ferdinand Bigi, Henrik Heinradel, Janez Brus, ki je povedal, da je šlo 9 lovskih čuvajev nad divjega lovca. Isto izpove Anton Cernigoj.

Državni pravdnik predlaga oprostitev radi pomanjkanja dokazov.

Obtoženca brani odv. Tonkli.

Sodišče nato oprosti radi pomanjkanja dokazov in ukaže, naj se takoj izpustita na svobodo.

### Prehitro mu je plačal

Pred goriškim kazenskim sodiščem sta se zagovarjala v pondeljek popoldne neki Andrej Pitino, star 28 let iz Maggio Udinese, poštni nastavljenec v Črničah in Just Volčič, star 24 let iz Črnič.

Prvi je obtožen po členu 172. kaz. zak, češ da je 7 dec. 1927 sprejel od Volčiča 50 lir kot podkupnino in mu nato izplačal nepravilnim potom hranilno knjižico za 1599.25 lir št. 00174 (66.266), ki je bila last Antona Volčiča, umrlega že leta 1926.

Drugi je obtožen po členu 173. k. z., češ da je navedel prvega obtoženca k zločinu s podkupovanjem.

Prvi obtoženec se zagovarja na ta način, da je prejel od Volčiča 50 lir šele potem, ko mu je denar že izplačal in sicer ne kot plačilo — pač pa v dar. Volčič je potreboval denar za davke in ga na vse načine prosil, naj mu ga izplača. Povedal mu je, da je njegov oče umrl, on ga je tudi opozoril, da mora, ako hoče dvigniti denar, prinesti še nekatere dokumente. Ker pa je imel veliko silo, se ga je usmilil.

Volčič pravi, da mu poštar res spočetka ni hotel izplačati denarja, šele nazadnje ga je preprosil — in mu ponudil malo nagrado, če se ga usmili. Dal mu je petdeset lir.

Prvega obtoženca brani odv. Primožič. Drugega pa odv. Brajša.

Sodišče je obsodilo prvega obtoženca na 5 mesecev ječe in 100 lir kazni in na izključitev iz vseh javnih služb za dobo 3 mesecev.

Isto tako drugega, samo da je temu dovolilo pogojno kazen.

### Takega brivca bi si človek ne želel

Prazna je bila zatožna klop. Predsednik sodišča pove, da je Anton Lukan iz Spodnje Idrije zbežal iz idrijskih zaporov in se nahaja v Jugoslaviji. Zato ga sodijo v kontumaciji.

Obtožen je, da je porezal z brivno britvijo po glavi Franca Brenclja, ki nosi neizbrisno znamenje na obrazu. Istotako je porezal z britvijo po obrazu Pavla Freliha. Poskušal pa je na isti način nekrščansko obriti Viktorja Podobnika in Ivana Kosmača. Pa mu ni uspelo. Zgodilo se je to 4. oktobra 1927. ob 10. uri zvečer pred hišo Podobnika v Govejku, kjer je imel Lukan svojo punco Tinico Podobnik.

Zdi se, da je vse to klanje nastalo iz vroče Lukanove ljubosumnosti, ker ga njegova «punca» ni več marala. Ko je bil on zaslišan, je trdil, da je bil od gruče fantov napaden in se branil s električno svetilko, ki jo je imel v rokah, ni pa rabil britve.

Tudi svoji «punci» ni grozil — je takrat rekel preiskovalnemu sodniku — «ker jo zelo ljubim in jo mislim poročiti.»

Podobnik Viktor ni zaslišan, ker je šel v Ameriko. Franc Brencelj pove, da so fantje šli mimo Podobnikove hiše in jih je tam s električno svetilko ustavil Lukan: «Kdo sta, ker vas ne poznam?» — «Čeprav nas ne!» — «Če no greste proč, vam prerežem vse «friže».» Frelih je rekel «oha! ali mislite, da se kar tako reže «friže»... In na to se je začelo.»

Zaslišana sta še Pavel Frelih in Ivan Kosmač iz Vrenika.

Tinica Podobnik je dekliča širokorazprtih modrih oči in prijaznega obraza. Ona pravi: «Ob devetih zvečer je prišel k nam. Poklical me je ven in rekel, da pride pozneje. Ko je res prišel pozneje in trkal ter po oknu razbijal, nisem hotela vstati. Že nalašč ne, ker mi je pisal nekaj dni prej, da me ne mara več in si je izbral drugo. Pa se je gotovo premislil in se skušal, da bi se zopet sprijaznila». — Šele pozneje sem videla ranjence. Drugega ne vem nič.

Državni pravdnik Miglietta nešteva različne kazni in našteje lepo vsoto 2 let in 2 mesecev ter 15 dni, na katere naj sodišče obsodi obtoženca.

Uradni zagovornik je odv. Tonkli.

Sodišče obsodi obtoženca na 2 leti, 2 meseca in 15 dni ječe ter na poravnavo sodnih stroškov.

### Razprava proti pevcem iz Oseka zopet odgodena

Včeraj bi se morala že petič vršiti na goriškem kazenskem sodišču razprava proti devetorim osečkim pevcem, ki so [illegible] na prizivno sodišče [illegible] ajdovskega sodnika, [illegible] je obsodil na 1 mesec zapora radi obtožbe, glasom katere so peli lansko leto v Črničah ob priliki neke veselice pesmi z državi nevarno vsebino. Pri predzadnji razpravi je sodni dvor določil, da se mora zaslišati še priča orožniški brigadir iz Črnič, ki je obtožence na podlagi izjave nekega svojega konfidenta ovadil sodnijski oblasti. Brigadir pa se zadnje razprave ni udeležil.

Pri včerajšnji razpravi, katere se je tudi brigadir udeležil, predsednik Ibernces ni zaslišal obtožencev, ker so bili ti izpričani že zadnjič. Poklican je bil takoj brigadir.

Predsednik: «V razpravi gre za obtožbo, da so obtoženci peli pesmi, v katerih se je izražala želja, da bi morale biti današnje meje ob Piavi, kjer je slovenska kri. Pesem je bila slovenska.»

«Ne. to je bila srbska pesem!» popravlja brigadir.

Predsednik opozori brigadirja, da je pri zadnji razpravi sodni dvor določil, da mora brigadir izpovedati, kdo mu je ovadil obtožence, češ da so peli pesem «Oj Slovani, kje so naše meje — tam pri Piavi, tam so naše meje, tam je naša kri», ker trdijo obtoženci, da so nedolžni.

Brigadir: «Ne vem, kako se dotični človek imenuje — ker se jaz sedaj ne nahajam več v Črničah, pač pa v Vidmu. Toliko vem, da mu je ime Marijan. Lahko pa se natančnejše informiram, ako je potrebno».

Sodišče je — radi važnosti, ki bi jo imelo za proces to imenovanje konfidenta, zopet odgodilo proces za nedoločen čas in poverilo brigadirja, da navede prihodnjič ime onega, ki je pevce ovadil.

### Hčerka in oče proti materi in sinu ali ženi in bratu ali pa narobe

V pondeljek popoldne se je na goriškem sodišču prikazala ena izmed onih žalibog tako pogostih družinskih tragedij, ki jih ima vsaka vas. Večni prepiri v hiši — tudi to je tragedija ali pa pot do nje.

Na zatožni klopi sta namreč sedela Marija Vodopivec rojena Pellicon in njen že odrasli sin Franc Vodopivec. Oba iz Dornberga.

Oba sta obtožena, da sta slabo ravnala z bolnim očetom, odnosno možem, ter ga ob neki priliki močno ranila na nogi, radi česar se je zdravil več časa.

Obtoženca tajita dejanje in trdita, da je oče, odnosno mož pijanec in kot tak včasih pravcata zver, ki je ni mogoče ukrotiti. Istotako ga nista nikdar ranila. Opomnita tudi, da je Ludvik Vodopivec bil svoječasno malo zmešan radi prevelikega zauživanja alkohola.

Franc Vodopivec: «Sestra je očeta ščuvala, da bi me spravil iz hiše.»

Marija Vodopivec: «In jaz, mati osmih otrok, naj grem sedaj služit!»

Oškodovanec L. Vodopivec. (Tolmač g. Tuta): «Čeprav ne prisežete, boste moral govoriti resnico.»

«Toliko mi jih je «naštimala», da še resnice nisem «kopac» povedati. Odpustim pa ji ne!» Namreč svoji ženi. Pravi, da se že od 1925. leta semkej vrše v hiši podobne komedije. Žena mu je že razbila zobe, polomila vse noge — pokaže na nogo — in bogvedi koliko polen že razbila na njem. Vsak dan so prepiri v hiši.

«Zakaj pa?»

«Ker hoče ona gospodariti. Rada bi videla, da bi jaz umrl, ona pa bi samo žrla. Jaz ne pijem več. Od lanskega leta pa do danes nisem popil četrt vina, ker mi je zdravnik prepovedal. Nekoč mi je zaprla nogo med sobna vrata in mi jo nato vso premlatila. Pa da bi jo slišali, kako je kričala. Če bi bil kdo drugi namesto mene, bi bila še sto krat mrtva, jaz pa hočem, da sodnija tukaj razsodi. Tudi sin je vedno grdo ravnal z

menoj. Ženi je pomagal z udarci, še bolj z besedo. Vse mi je prerekel: Makako, Marko, Miha, prašič.» Ludvik Vodopivec pove tudi, da je vložil tožbo proti sinu za razsinovljenje.

«Koliko otrok imate?»

«Sedem.»

«Kako to? Vaša žena je rekla, da jih ima osem?»

«Ona naj jih le ima, jaz jih imam sedem, ker ta tukaj-le ni več moj, ker me je hotel ubiti!» Pokaže na sina na zatožni klopi.

Priča Ivan Krševan, star 58 let, pravi, da se v Vodopivčevi hiši že trideset let sem prepirajo. Posebno pa zadnje čase. Leopold Vodopivec je miren človek in dober. Žena pa je hudobna.

Jožef Cotič pove, da Vodopivčeva žena zapre vsa vrata in okna, ko začne prepir. Zelo hudobna je.

Lovrenc Pavlica pravi, da se mu je nekoč Leopold Vodopivec pritožil in mu pokazal udarce na obrazu: «Žena me je držala, sin me je pa tepel!»

Pride hčerka obtoženke Ivanka Vodopivec, ki pravi, da bo vse po resnici pričala proti svoji materi in bratu. Mati na zatožni klopi pravi: «Če bo znala govoriti resnico!»

«Vedno se je prepirala in tepla očeta in mene!»

Mati: «Ti tudi! Pa še prva!»

«Zakaj se vrše prepiri?»

«Prej, ko je bila ona gospodinja, je šlo vse prav, sedaj pa, ko je oče prevzel gospodarstvo, se je začel pravi pekel.»

Šele osem let je imela ona, ko jo je začela mati pretepati.

Občinski tajnik Jožef Arei iz Dornberga pravi, da je bil delni vzrok prepirov: vino. Oče ga je pil, kadar ga je imel doma. Otroci so slabo vzgojeni. Večkrat so hodili k njemu v urad se kregat, eden čez drugega so dajali. Žal mu je za sina, ki se je sedaj pokvaril. Prej je bil priden, sedaj pa ne dela več.

Zdravnik potrdi, da je bil Leopold svoječasno duševno bolan, pa je ozdravel.

Kot zagovornik civilne stranke nastopi bivši sodnik Marizza, ki je s tem bojeval svojo prvo pravdo.

Državni pravdnik predlaga za vsakega obtoženca 3 mesece zapora.

Zagovornik pravi, da je kriv prepirov mož, ki se rad upijani, in pa njegova hčerka «bleda deklica, gospodična Ivanka», kateri pomaga tudi njen fant. Ona bi rada, da bi oče razlastil sina in bi potem lahko ona s svojim fantom gospodarila...

Sodišče obsodi Marijo Pelicon na 100 lir kazni, Franca Vodopivca pa na 133 lir kazni. Vse to pogojno. Vrh tega še na poravnavo stroškov zastopnika civilne stranke, ki znašajo 250 lir.

### SOVODNJE OB SOČI

**Novi zvonovi.**

Po dolgih trinajstih letih so končno tudi v naši vasi zopet zazvonili zvonovi s cerkvenih lin. Spravili smo jih v zvonik pretekli teden. Izmed štirih zvonov sta dva nova, dva pa še iz predvojnih časov. Vsi skupaj tehtajo okrog 23 stotov.

### LOŽE PRI VIPAVI

**Požar.**

V nedeljo popoldne ob 3. je začelo nenadoma goreti v hlevu in na seniku Franca Jamška, stanujočega v hiši št. 21. Požar je povzročil 10 do 12 tisoč lir škode. Kot vneti in okretni gasilci so prihiteli takoj na mesto požara Vipavčani in omejili ogenj ter rešili, kar se je dalo rešiti.

### OREHEK PRI CERKNEM

**Poredneost fantov-ponočnjakov**

Od četrtka na petek so nekateri fantje ponočnjaki, med katerimi se je nahajal tudi neki vaški inteligent, ki pa s takim početjem nič kaj ne kaže svoje izobraženosti, spravili nekemu kmetu 3 stote težak voz na sleme hleva. Ko so to svoje junaško delo opravili, so šli kmeta budit, češ da so mu tatovi odpeljali voz. Kmet, ki po napornem delu rad počiva, je ves v skrbeh vstal in šel pogledat, ali je kaj resnice na tem. In prepričal se je o bridki resnici, ki smo jo zgoraj opisali. Kmet pa je bil tako trden, da je rekel: «Kdor ga je gor spravil, naj ga še dol!» — Ponočnjaštvo se je v naši vasi zadnje čase zelo razpaslo, posebno pa, ker ker dajejo inicijativo taki ljudje, ki bi morali biti vasi za vzgled.

## Reška pokrajina

**IZ BISTRIŠKEGA OKRAJA**

V mnogih državah, tako tudi pri nas, je danes na dnevnem redu važno vprašanje: kako povečati žitni pridelek, da bo krita potreba množečega se človeštva? Naši kraji ne pridejo v tem pogledu toliko v poštev, ker niso žitorodni, vendar pa ni to vprašanje za nas tako brezpomembno. Postavka naših izdatkov za kruh dosega velike zneske, ki obremenjujejo naša gospodarstva. Če že ne moremo govoriti toliko o povečanju zemeljske površine za žitno setev, se pa lahko bavimo z vprašanjem, kako zvišati pridelek na enem in istem prostoru. To je gospodarsko načelo. Ali je to mogoče? V splošnem je. Pomislimo le, da se naš povprečni pridelek vrti okrog 11 stotov na ha (10.000 kvadr. metrov). To je malo. Danska n. pr., ki je napredna dežela, pridela skoro 3 krat toliko, ne da bi imela razmeroma večje stroške. Mi navadno mečemo krivdo na zemljo in vreme. Je tudi to res, a ne vedno. Niti ni v tem edini vzrok. Semkaj moramo priključiti še slabo seme, slabo obdelovanje, pregosto sejanje i. dr. in posebno še nezadostno gnojenje.

O tem par besed in to iz razloga, ker se v tem pogledu po nekod lahko še pomaga letošnji setvi. Najprej ponovimo staro pesem: Rastline potrebujejo več redilnih snovi, a najvažnejše (ki jih je v zemlji vedno malo) so: dušik, kalij, apno in fosforna kislina. Vendar pa so gotove vrste rastlin, ki ljubijo bolj dušik, druge bolj kalij, tretje rabijo več apna in četrte fosforno kislino. Veliko dušika rabijo močno listnate rastline, kalija okopavine, apna detelje in fosforne kisline zrnje. Brez teh snovi je zgradba rastlinskega telesa in njenega ploda nemogoča. Če manjka le ena izmed teh, preneha razvoj rastline. Tudi se mora vsaka teh snovi nahajati v zemlji v gotovi meri. Čeprav bi se nahajale vse druge snovi v zadostni ali celo v preveliki meri in bi bilo le ene premalo, bi se rastlina ne mogla popolnoma razviti. Ako je na pr. v zemlji toliko dušika, da bi lahko pridelali 15 stotov zrnja, kalija in apna za 20 stotov zrnja, a fosforne kisline le za 10 stotov — rastlina si bo pomagala le v primeru one hranilne snovi, katere je v dotični zemlji najmanj (fosf. kislina) in bo zato dala — pri najboljšem negovanju, pri porabi najboljšega semena in z najboljšim obdelovanjem zemlje — v navedenem primeru le 10 stotov pšenice. To je nepregledne važnosti, zato se bomo o tem še oglasili.

## Znanost in umetnost

### Leposlovne revije

Slišal sem željo, da bi bilo dobro poročati tu pa tam o tistih slovenskih revijah, ki jih čitatelji nimajo baš pri rokah. O njih bi moral poročati vsak mesec posebej, tako nekako kot piše gospod L. Č. o zvezdnatem nebu, pod naslovom «Literarno nebo v maju», ali «Literarno-znanstveno nebo v maju». Pa sedaj smo že daleč od januarja, treba pa je tudi o prejšnjih mesecih kaj povedati. Da dohitimo zamujeno, naj obdela prvi članek prvo četrtletje, drugi naj se dotakne drugega četrtletja, da pridemo v tekoče.

Vodilni slovenski literarni reviji sta še vedno «Ljubljanski zvon» in «Dom in svet» in menda tudi ostaneta. Med družinskimi revijami stoji na prvem mestu «Mladika».

«Ljubljanski zvon» je stopil s tem letnikom v svoje osem in štirideseto leto. V vabilu na naročbo je povedal: «Živimo v prehodni dobi, ki je duhovno obubožana in materijalno pavperizirana. Slovenska knjiga je sramotno ponižana.» Edini nagib, pravi ta oklic, da še izdajajo revijo, je ta, da je treba prehodno stanje premagati, najsi bi bilo še tako kruto, ker se bo slovenski kulturni človek naposled vendar že pričel zavedati dolžnosti, ki jih ima do slovenske lepe knjige. Dalje: «‚Ljubljanski zvon' bo tudi v bodočem letniku svobodna tribuna vseh prostih in nevezanih duhov, ki imajo svojemu narodu povedati kaj tehtnega in klenega.» — Kot glavno povest prinaša revija to leto roman pisatelja Jožeta Pahorja «Serenissima». Pahor nam je že znan kot pisatelj «Medvladja» in kot urednik «Učiteljskega lista» in «Novega roda». Dejanje romana se vrši v Benetkah, ko so bile še na vrhuncu moči, glavni junak je Just Golja, Tolminec, ki se je povzpel do častniške časti in je imel vstop v najvišjo beneško družbo. Roman je zelo široko zgrajen, zato je iz tega, kar je v teh številkah priobčenega, težko povedati kako besedo o njegovih vrlinah ali hibah. Spoznaš pa v romanu na prvi pogled Pahorja, mirnega in tehtnega pripovedovalca, ki je od «Medvladja» vidno napredoval. Revija prinaša tudi to leto bakrotiskane portrete znamenitejših mož: v prvih treh številkah so Oton Župančič, Cvetko Golar in dr. Ivan Lah. Zelo dobra je radiranka Božidara Jakaca, ki je Župančiča vdahnil živega pred nas. Anton Novačan je pričbčil četrto in peto dejanje drame «Herman Celjski». Na papirju je to videti zelo krepka drama, med tem so jo že uprizorili, a na odru razen prvega dejanja baje ni dobro uspela. Prva številka prinaša odlomek iz Sologubovega romana «Slajše ko strup». Prav je, da je list predstavil svojim bralcem tega krepkega ruskega pisatelja; bolje dober prevod, ko slaba izvirna novela. Med pesniki so zastopani Ivan Albreht, Igo Gruden in Fran Eller. Te pesmi niso nič izredno močnega. Rudolf Kolarič nadaljuje v vseh treh številkah članek o Francetu Miklošiču, slovenskem savistu; Karlo Kocijančič pa priobčuje za Župančičevo petdesetletnico zanimivo razpravico «Socijalni motiv v Župančičevem pesniškem delu». Pravi, da ima socialno vprašanje v slovenski literaturi polstoletno tradicijo, začelo je namreč s Stritarjem, nadaljeval je Tavčar, dalje Aškerc, z neminljivimi umetninami tega žanra sta obogatila končno našo književnost šele Cankar in Župančič. V tem pogledu je imel na poznejše pokolenje Župančič večji vpliv nego Cankar, Cankar namreč v tem pogledu še nima naslednika, v pesmi pa skuša mlajša generacija nadaljevati tam, kjer je Župančič nehal. — Med književnimi poročili najdemo, da je izšla v Beogradu zanimiva knjiga «Slovenačka», ki jo je izdala «Srpska književna zadruga». Kritika pravi, da ima knjiga precej napak, vendarle bo dobro služila svojemu namenu. Cvetko Golar je izdal novo pesniško zbirko «Njiva zori»; pesnik se od svojih prejšnjih zbirk ni prav nič izpremenil. — Druga številka revije prinaša Mirana Jarca novelico «V baru» in Vladimira Bartola «Zgodbo o maratonskem tekaču». Med pesniki srečamo Cvetka Golarja, ki ga spoznamo na prvi pogled že po naslovih «Pesem kosca» in «Binkoštni pozdrav». Po eno pesem so prispevali tudi Fran Eller, Janko Glaser, Stano Kosovel in Dragutin M. Damijanić. Josip Vidmar je spisal članek «Umetnost in svetovni nazor»; ta članek je polemika z Antonom Vodnikom, ki mu je v «Domu in svetu» očital, da nima enotnega svetovnega nazora. Med oceno knjig beremo o Grišovih zbirkah pesmi «Prebujenje» in «Mozaik». Kritika pravi, da bi bil moral bolje izbirati in iz dveh zbirk napraviti eno. V listu se nahaja tudi ugodna ocena zbornika «Luč», ki ga vsi poznate. Na koncu je posebno zanimiv «Prispevek k teoriji umetniškega ustvarjanja», ki pove nazorno več ko celi kupi knjig. — Tretja številka prinaša zelo zanimivo pisano novelo M. Šnuderla «Nikodem Šabeder»; ta novela je ena izmed boljših v listu. Sledi prevod iz Voltaira «Zgodba o vrlem brahmanu». Tri pesmi je prispeval Fran Eller. Nikolaj Berdjajev prinaša članek «Kriza sodobne kulture». — «Moderna doba se približuje svojemu zaključku in začenja se nova, neznana, ki še nima svojega imena. Pomaknili smo se iz običajnega zgodovinskega razvoja...» pravi Berdjajev. Med ocenami knjig najdemo «Knjige Vodnikove družbe». O Bevkovi knjigi «Hiša v strugi» pravi kritika: «Jezikovno se povest odlikuje po krepkosti in jedrnatosti. V celoti je ta povest dovolj posrečeno delo, ki je v njem našel besedo izrezek iz življenja sedanjosti.» Obenem beremo oceno drugega zvezka Krekovih izbranih spisov «Prvih pet let javnega dela» in Pregljeve knjige «Otroci solnca», ki so «v celem močno delo, zajeto iz čisto slovenskega okolja, pripovedovano v tako krepkem jeziku, da so lep donos novi slovenski prozi. «V tej številki so ocenjene tudi «Igrice», ki jih je je spisal nam dobro znani Josip Ribičič. Kritika se o knjigi izraža povoljno.

«Dom in svet» se je, kakor znano, dolgo let razvijal iz družinskega lista v strogo umetniški leposlovni list. Borba se je odločila, ko je «Mladika» prevzela nalogo družinskega lista, «Dom in svet» je dobil proste roke. Že več let sta mu urednika France Koblar in dr. France Stele. Opaža se resno hotenje, ustvariti iz lista umetniško in literarno glasilo, ki bo stalo na višini. Tudi je list idejno strogo začrtan, sistematično urejevan in uživa danes precejšnji ugled. Če prelistamo prvi skupni številki letošnjega letnika, nas prijetno iznenadita. Tehnično je list na višini; ilustrativno predstavlja Miha Maleša, Cudermana in arhitekturo Plečnikove šole. Pregelj se je v topli črtici z njemu lastnim slogom oddolžil «Gospodu profesorju Andreju» (Kraglju, saj menda ne izdamo nobene skrivnosti, ker ga iz spisa lahko vsakdo spozna). Matija Malešič je opisal Črnomelj; pisatelj je znan po spisih v «Mladiki» in tudi v «Domu in svetu»; zadnji dve leti se je razmahnil precej visoko. Bogomir Magajna je spisal novelico «Icarus»; neki kritik je dejal, da je to najboljša proza v tej številki. France Bevk je v noveli «Jadra u Markovim levom» podal našo solnčno Istro; idiličnosti prvega dela je dodal krvavo mornarsko zgodbo. Dramatik Anton Leskovec, čigar dela so z uspehom uprizorila gledališča, je priobčil dramo v treh dejanjih «Kraljična Haris». Med pesniki nastopa pri «Domu in svetu» že dolgo vrsto let Silvin Sardenko; njegova nežna lirika se ni izpremenila, dasi se poizkuša

(Dalje na IV. strani)


## MALI OGLASI

**UGODNA PRILIKA!** Radi opustitve trgovine s pohištvom se razprodaja pohištvo: spalne, jedilne sobe, kuhinje, posamezni kosi po znižanih cenah. Gorica, Viale XX Settembre 23. 683

**PRODAM** «Fiat - Wienna» 3 in «Saurer» 5 ton, v popolnem stanju. Pisati za pogajanja ii za na licu mesta, pod «Saurer» na upravništvo. 684

**HIŠA,** sredi Vipave, pripravna za trgovca, obrtnika ali kmeta, se proda po nizki ceni. Pojasnila Vipava 66. 686

**VAJENEC** 15 leten, iz bližine, se išče za trgovino jestvin. Via Udine 27. Predstaviti se samo popoldne. 687

**PEKARNA,** dobro vpeljana na prometnem kraju, se proda. Naslov pri tržaškem upravništvu. 676

**HIŠA** z gostilno, zemljiščem s popolnim inventarjem, blizu Faccanonijevih kamnolomov, se proda. Gostilna Dodič. 678

**BABICA,** avtorizirana, sprejema nosečе. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 322

**Najprikladnejša darila ZA BIRMO**
dobite pri
**ALBERTU POVHU, Trst, Via Mazzini 46**

**GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA**
v. z. z om. jamstvom v Gorici
vabi na
**redni občni zbor**
ki se bo vršil
**v soboto, dne 30. junija 1928. ob 18. uri v zadružnih prostorih v Gorici, Via Carducci št. 7, I.**

DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora.
2. Poročilo načelništva.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Odobritev računskega zaključka za 44. upravno leto 1927.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Čitanje revizijskega poročila.
7. Volitev nadzorništva in delnega načelništva.
8. Slučajnosti.

594 Načelništvo.

**BABICA** Emerschitz - Sbaizero, diplomirana, sprejema nosečе, moderna oprema, zdravniška pomoč, dnevna branarina L. 25. Via Farneto 10 (Ginnastica, podališana), lastna vila, telefon 20-64. 308

**Botril Botril**
**Velika zaloga krasnih birmanskih daril po neverjetno nizkih cenah se dobi edino le pri urarju-zlatarju**
**Albertu Marcu**
**v Ajdovščini** 577
Prepričajte se! Prepričajte se!

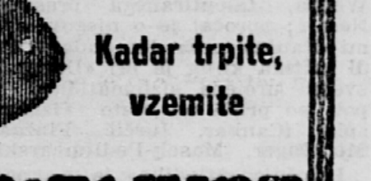

ODLIKOVANA TOVARNA
**DEŽNIKOV in SOLNČNIKOV**
**Paolo Minola**
(Vodje F.lli Tagini di Vincenzo)
**TRST**
Corso Vittorio Emanuele III, št. 33

VELIKANSKA IZBERA BARVANIH DEŽNIKOV EN-TOUT-CAS, ZA GOSPE.
BOGATA ZALOGA SOLNČNIKOV.
ZALOGA TORBIC, LISTNIC, DENARNIC.

**Vse blago je naš izdelek, ki se razlikuje od drugih z največjo eleganco in solidnostjo TER SE PRODAJA PO CENAH, KI NE POZNAJO KONKURENCE.**

Izvršujejo se vsakovrstne poprave dežnikov in solnčnikov kakor tudi torbic po najzmernejših cenah.

**Prodaja na debelo in drobno.**

**Kadar trpite, vzemite**

**CACHETS D'FAIVRE**

En sam Vam takoj ozdravi
ŽIVČNO BOLEZEN
MIGRENO
MALARIJO
INFLUENCO
PROTIN
REVMATIZEM
ZOBOBOL
IN VSAKO DRUGO BOLEČINO

Škatlica 12 cachets L. 8.— | Na prodaj v vsaki lekarni | Škatlica 1 cachets L. -.80

V Vašem interesu je, da se prepričate, ako nosi vsaka škatla navedbo
STABILIMENTI CHERCOT
MILANO
edino jamstvo da je izdelek originalen in pristen.


P O D L I S T E K

V. J. KRIŽANOVSKA:

# Pajčevina

(1 10)

**Roman v štirih delih**

Iz ruščine prevedel **I. V.**

— Seveda, to je strašno; po mojem mnenju je takšen način ponemčevanja nedopusten; toda, draga moja, tu sem na žalost, popolnoma brez moči. Nimam nikake pravice vmešavati se v šolske zadeve in moje posredovanje bi bilo brez koristi. Poleg tega pa so Poljaki mnogočemu sami krivi, ker se upirajo učenju nemškega jezika; ta upornost je tem bolj obsojanja vredna, ker je brezuspešna. Politična varnost zahteva, da se zlijejo z nami, in to zlitje se prej ali slej, hočeš ali nočeš, izvrši. Državni jezik je najuspešnejše sredstvo za vsiljenje narodnih idealov; to je element, ki strnja v eno vso deželo. On postopno vsesuje tuje elemente in istočasno vzdržuje celo v izseljencih duh narodnega edinstva. S tem prepričanjem je vsak Nemec tako globoko prežet, da naši kolonisti, na vseh koncih sveta, ne glede na to, da so že stoletja obdani od tujih narodov, kakor recimo v naših baltskih deželah, krepko branijo svoj jezik, ki ostane za večno živa vez z materjo domovino. A nasprotno je ravnodušje napram državnemu jeziku pogubno, zato se to ravnodušje mora pobijati, ako je dežela zdrava in ni vlada izgubila zdravega zmisla.

V Milici je kipelo in z razburjenim glasom je izjavila svojo nevoljo proti temu krivičnemu in krutemu načrtu, ki stremi za tem, da se ubije duhovno življenje v drugem narodu, preprečajoč njegov samobitni razvoj.

Grof jo je hladnokrvno poslušal, in ko je zaključila svojo filipiko, se je nasmehnil in rekel:

— Ker sem tvoj edini poslušalec, se ne jezim nate. Ti nisi še postala Nemka in nisi prežeta s prepričanjem, da mi ne trpimo zavestnih sovražnikov v svojih mejah, in da je sploh rahločutje napram tujerodcem v škodo državnim interesom, rahločutje pa ni naš značaj. Pametna dobrodelnost se začne pri samem sebi, to je modra resnica, draga. No, tebi na ljubo bom govoril te dni s pastorjem in ga bom skušal prepričati, naj vpliva na učitelja in ga odvrača od nepotrebnih krutosti. Zdaj pa pustiva to stvar. Imam dve novosti zate, izmed katerih ti bo ena brez dvoma prijetna...

— Si li premeščen v Berlin? — ga je radostno prekinila Milica.

— Tudi to pride o svojem času, za zdaj pa ti sporočam, da gre Vizenbruk iz polka.

— A! To je zares prijetna novost. Kam prenese čednostna Alma svoje prosvetno delovanje in zakaj se je to tako hitro zgodilo?

— Ukaza o premeščenju ni še; toda Vizenbruk je danes po povratku iz potovanja v Berlin izjavil, da ostavi polk, a meni se zdi, da je zadeva s tvojo mantiljo zelo vplivala na njegovo odločitev. Po tistem nesrečnem dogodku so nastale neskončne govorice, razprave in prepiri; vse to je strašno neprijetno in daj Bog, da bi ta zadeva končno polegla. Morda nastopi mir po odhodu te spletkarke. In druga novost?

— Prejel sem pismo od tete, baronese pl. Dauniceve, v katerem me obvešča, da se je vrnila z otrokoma v Karolinenhof. Jutri bi morala k njim...

Ko je videl, da se je Milica nevoljno namrdnila, jo je objel okrog pasu in poljubil.

— Bodi dobra in prizanesljiva do starke. Vedi, da moreš s teto lahko izhajati, ker je razumna in popustljiva. Ludolf je seveda drugačen in moram te opozoriti, da je zaklet sovražnik Rusov...

— A tvoja cenjena sestrična je zakleta sovražnica tvoje žene? Moj Bog, kakšna neprijetna družba, — ga je prekinila Milica.

— Kaj še! Na kakšen način bi bila Vilma tvoja sovražnica?

— Zato, ker sem jaz tvoja žena, — je z lokavim nasmeškom odgovorila Milica.

— Ah, kakšne neumnosti govoriš. Veruj mi, da ji je vseeno, s kom sem se poročil. Ne morem razumeti, kako si prišla na to misel, — je rekel grof z nevoljnim glasom in zardevajoč.

— Kako? Iz ozračja našega ljubega mesteca, ki je prenasičeno z najraznovrstnejšimi spletkami. Še so na svetu, hvala Bogu, dobri ljudje, katere vsaka tajna težir kakor starodavnega kralja Midasa. Tudi oni so «šepetali pesku in vetru», da je gospodična Vilma tekala za svojim bratrancem Egonom, ker je bila do ušes vanj zaljubljena in je upala, da se poroči z njim, če bi ne bilo «preklete kozakinje», ki ji je ugrabila izvoljenca. Ha, ha, ha! Nikar se ne vznemirjaj, dragi mož: veter in pesek sta mi izdala to pikantno skrivnost, a tvoja skromnost je brezsporna.

— Če dobim v roke nesramno spletkarko, ki ti je natvezla to laž, ji bo gorje, — je siknil skozi zobe besni Berenklau.

Milica se je davila od smeha.

— Ne boj se, ne bom izdala tega, kar vem, ne onega, odkoder je veter prejel to tajno; a tvoji lepi sestrični še v glavo ne pride, da mi je znan vzrok njene sovražnosti do mene. No, baron pa itak ne more bolje sovražiti Rusov, kakor sovražim jaz Nemce. Naj se le drzne žaliti me, dam mu takšen odgovor, da ga za vselej volja mine mene izzivati.

— Prosim te, Milica, bodi mehkejša z njim, sicer utegneš izzvati kakšno surovost od njegove strani. Ludolf je čuden človek, razvajen in bolan; njega ne moreš smatrati sebi enakega. Sicer pa se boš o tem sama uverila in prepričan sem, da ne boš hotela živeti s tetino družino v neprijaznih odnošajih, kar bi mi bilo silno neljubo. Ker pa so prišli do tvojih ušes govorice glede Vilme, tedaj ti povem rajši sam vso resnico. Oče in teta sta zares upala, da vzamem Vilmo; toda razumela boš, da si je Vilma to misel že davno izbila iz glave.

Milica je molčala in se samo lokavo nasmehnila.

Bilo je določeno, da se naslednjega dne popeljeta v Karolinenhof. Zjutraj je bil grof zaposlen, po kosilu pa sta se zakonca podala k Daunicevim, dasi je Milica menila, da je ta čas neprimeren za obiske. Oblekla se je zelo skrbno in njen bebi, sukneni kroj, z velikim enakobarvnim Rubensovim klobukom, je bil vzor elegance vkljub svoji preprostosti. Ko je grof videl, da se Milica skrbno ogleduje pred ogledalom, je v srcu še enkrat prekel «spletkarko», ki je zbudila v Milici tekmovalnost.

V Karolinenhofu so sedeli pri kavi in se pogovarjali, ko se je Berenklavova kočija ustavila pred vhodom, ki je bil viden iz obednice.

— Egon in žena sta prišla, — je rekla razburjena Vilma ter skočila po koncu vsa zardela.

Prejšnji dan je bila pri Almi in ravnokar je pripovedovala svojim vse mestne spletke o Milici.

— Jaz grem. Nočem videti te moskovske kače, — je rekel Ludolf in tudi vstal. — Opraviči me na kakšen način, mama.

ju pa tam v moderni snovi in v novem izrazu. Pri pesnikih «Doma in sveta» je opaziti neko enotno črto. Od Antona Vodnika do Tineta Debeljaka in Jožeta Pogačnika, ki se zadnji čas pogosto oglaša; priznati moramo, da je njegova poezem med najboljšimi. — Prosvetni del lista se je oddolžil jubilejniku Župančiču s Finžgarjevim člankom «Ob Župančičevi petdesetletnici» in s člankom Antona Vodnika «Oton Župančič in mladina». Nadalje nahajamo v listu «Pregled beloruskega slovstva», «Uvod v glasbo», spisal Stanko Vurnik, «Umetniško življenje v letu 1927.», spisal France Stele. Anton Vodnik polemizira s Cibejem o «Umetniškem ustvarjanju Ivana Cankarja». Med «Zapiski» najdemo članič «Ob jubileju Karla Mutha», ki je izdajatelj in glavni urednik revije «Hochland». V rubriki «Iz svetovne književnosti» prinaša revija poročilo o knjigi: «Georges Bernanos, Sous le Soleil de Satan». Med knjigami so ocenjene «Pesmi» Srečka Kosovela, in leposlovne knjige vseh štirih književnih družb. Kritika se je o knjigah Goriške matice izrazila zelo povoljno. — Tretja številka revije prinaša začetek daljše novele Franca Bevka «Soha svetega Boštijana». V tej noveli je opisan eden izmed starejših cerkljanskih slikarjev in podobarjev, doma iz grape pod Poreznom; v začetku novele ga srečamo na Gorenjskem, kjer izdeluje oltar za neko podružnično cerkev. Vladimir Bartol je priobčil čedno novelico «Mačka na hruški». Originalnemu naslovu sicer ne sledi originalen slog, vendar se vidi, da imamo nadarjenega začetnika pred seboj. V reviji je ciklus pesmi Antona Vodnika pod naslovom «Skozi vrtove». Ilustrativni del lista je to pot praktičen. K članku Ivana Vurnika «K vprašanju enodružinkse delavske hišice» prinaša več načrtov in ilustracij. Stanko Vurnik piše uvod v glasbo. France Stele je prinesel poročilo o slikarskih razstavah. O Čargu pravi sledeče: Čargo je nedvomno talentiran karikaturist in se nagiba sploh bolj k bizarni, toda ostri karakteristiki. Čargo je neoporečna umetniška potenca, za katero pa je doslej skoraj edino merodajen boemski življenjski nazor, ki se je pri nas le redko tako čisto uveljavljal kakor pri njem». France Koblar je podal to pot novo sliko iz svetovne književnosti, namreč Franca Werfla, talentiranega praškega Nemca; poročal je o njegovi drami «Paulus unter den Juden». Tudi kritika knjig je pri «Domu in svetu» urejena sistematično; to pot so prišli na vrsto «Izbrani spisi (Cankar, Jurčič, Finžgar, Meneinger, Maselj-Podlimbarski).

Letošnja «Mladika» je vsakogar iznenadila. Po opremi in po vsebini je kot družinski list na svojem višku. S takim družinskim listom bi se lahko ponašali tudi veliki narodi. Pisatelj Finžgar poizkuša dosledno leto za letom združiti poljudnost in umetniško ter znanstveno vrednost spisov. V tem letniku priobčuje na prvem mestu Jalenovo povest «Ovčar Marko». Pisatelj je znan po dramah «Dom» in «Srenja». Dasi se močno opira ob Finžgarja, je vendar klen in zanimiv in utegne postati dober ljudski pripovednik. Karol Dobida je spisal članek o Otonu Župančiču, Ksaver Meško pa priobčuje povestico «Mladost». V leposlovnem delu je zastopan le še Magajna Bogomir s črtico «Noč ni čuvaj». Dr. Janez Plečnik je spisal zdravstveni članek «Nahod in še kaj», inženir Ciril Jeglič pa prirodoslovni spis o «Acaleji in ciklamnu». List prinaša na koncu začetek prevoda Londonove povesti «Kralj alkohol». Med pesniki so zastopani Anton Vodnik, Silvin Sardenko, Tine Debeljak in Jože Pogačnik. Že iz imen sotrudnikov lahko spoznamo, da je list po vsebini prvovrsten in zanimiv. Bogat je tudi njegov drobiž. V njem najdemo pregled o svetovni politiki, oceno knjig, pomenke z začetniki, članek o zimskem spanju živali, razlago priobčenih slik, gospodarske misli, o vzgoji, o zimski oblepi, kotiček za kuharico, za smeh in končno uganke. — Nadaljne številke ne zaostajajo za prvo. Poleg nadaljevanj Jalenove, Meškove in Londonove povesti poleg drobiža ki smo ga pravkar našteli, prinaša črtico Ivana Vuka «Razglas župana občine Trioglove». Med pesniki nastopata dve novi imeni: Janez Sejavec in Fran Plestenjak. Janez Pucelj je že znan pesnik «Mladike»; svoje dni je pisal v «Vrtec» pod imenom «Bogomil Gorenjko». Dr. Janez Plečnik je napisal anatomičen spis «O sluznicah», Ciril Jeglič pa naravoslovni spis «Mirta». Številka prinaša tudi kratko črtico iz beloruščine «Zlò ni vedno zlò», ki jo je spisal Jakub Kolas. Slede zanimivi članki «Ukrajinci in revolucija», «Idealni pomen sadjereje» in drugi. Med slikarji je zastopan v prvi in drugi številki Ivan Grohar, Milja Maleš in Tine Kos poleg nekaterih tujih slikarjev. — V tretji številki srečamo razen treh nadaljevanj povesti Pregljevo originalno pustno pridiro. V listu se nahaja tudi prevod novelice Anatola France-a «Oceanski Krist». Plečnik in Jeglič nadaljujeta ciklus svojih spisov, prvi piše: «Nekaj o refleksih», a drugi «Rano cvetje». Nadalnji članki nas vodijo «Po slovanskem svetu», na Kitajsko, pišejo «O razplodbi rastlin», o dežniku, plašču in klobuku; med pesniki pa sta znani imeni Pogačnik in Strniša. V slikah nam je predstavljen Rembrandt, Feuerbach, Hinko Smrekar in Franc Zupan. Po svoji vrednosti in pomenu lahko stoji «Mladika» poleg ostalih slovenskih revij in ni treba, da se sramuje.

**Pavel Bojan.**

# Gospodarstvo

## Trgovinska bilanca

Uvoz in izvoz Italije sta v prvem četrtletju t. l. dosegla 5,086.7 oziroma 3,408.6 milijonov lir. Izboljšanje trgovinske bilance napram istemu razdobju prejšnjega leta znaša 1,627.4 milijonov lir. Na uvoz odpada 1,087, na izvoz 540.4 milijonov lir. Uvoz žita stoji na prvem mestu. Po vrednosti je nazadoval od 1.215 na 702 milijona lir. Sledi uvoz sirovega bombaža v vrednosti 601 milijon lir. V oči pada posebno nazadovanje uvoza premoga, ki je znašal 1 milijon ton manj nego lani. Majhne potrebe po premogu v prvem četrtletju se spravlja v zvezo z velikimi in še neizčrpanimi zalogami iz prejšnjih dveh let. Uvoz lesa je spričo zmanjšane delavnosti gradbene industrije nazadoval za 56.000 ton. Količinsko je napredoval uvoz bencina in sicer od 485.000 na 677.000 q. Živina je zaznamovala velik porast. Uvoženih je bilo 45.769 komadov v vrednosti 75 milijonov napram 12.674 komadov v vrednosti 23 milijonov lir. Interesanten je tudi uvoz prašičev, ki je narastel od 2.058 na 55.564 komadov v vrednosti 33 napram 1.25 milijona lir. Uvoz živine ni bil odvisen od padanja cen, marveč spričo večjih potreb notranjega trga. — V izvozu je zavzemala v prvem četrtletju prvo mesto naravna svila. Nazadovala je po vrednosti, porastla v količini. Izvoz je vrgel 352 napram 389 milijonov lir. Drugo mesto pripada bombaževim izdelkom z vrednostjo 297 milijonov lir. Izvoz umetne svile se je dvignil od 3.4 na 4.1 milijone kg v vrednosti 126 napram 147 milijonov lir v istem razdobju preteklega leta. Občuten padec izvoza zaznamuje oljkovo olje. Po količini je nazadovalo več kot za polovico, po vrednosti pa za dve tretjini. Vzrok temu padcu je treba iskati v velikem padcu cen semenskega olja, ki seveda ovira konsum oljkovega. V prvem četrtletju je bilo izvoženih 5.374 komadov avtomobilov v vrednosti 75 milijonov nasproti 7.948 komadov v vrednosti 171 milijonov lir. Vino je ohranilo svoj položaj. Izvoz sira je poskočil za 5000 q, nazadoval pa v vrednosti za 6 milijonov lir. Riž je napredoval količinsko, nazadoval po vrednosti (78 proti 120 milijonov lir). Radi španske konkurence je zadela kriza izvoz pomaranč in mandarinov. Izvoz je nazadoval od 1.060.626 na 588.678 q v vrednosti 101 napram 246 milijonom lir lanskega leta. Limoni so se ohranili na lanski višini. Napredoval je izvoz oljnatih pogač, kar je bilo v ozki zvezi z velikim pomanjkanjem krmilnih sredstev, ki je vladalo skozi celo zimo na evropskem trgu.

## Kuščarji-velikani iz današnje dobe

V nizozemskem Vzhodnoindijskem otočjem se nahaja tudi otok Komodo. Na tem otoku živijo še danes kuščarji, ki so skoro tri metre dolgi. Ekspedicija, ki jo je vodil tje ameriški znanstvenik W. Douglas Burden, je nekoliko teh velikih kuščarjev ujela živih v pasti. Burden je nato napisal kar celo knjigo o teh živalih.

Ime imajo «zmajski kuščarji». Kot rod so to najstarejši kuščarji na svetu. Po svojem bistvu so najbrž sorodniki, če že ne direktni potomci tistih velikanskih pošasti, ki so živele na naši zemlji pred kakimi šestdesetimi milijoni let. G. Burden trdi, da je v severnem delu Avstralije živel najmanj eden zmajski kuščar še do kamene dobe, to je do tedaj, ko je človek že znal izdelovati razne predmete iz kamna. Ta avstralijska razmeroma nedavna pošast je bila okoli deset metrov dolga in je tehtala od deset do petnajst kvintalov. Znanstveniki ne morejo pojasniti, zakaj žive zmajski kuščarji danes samo na otoku Komodo.

Zmajski kuščar je mesojedna žival in mu prav posebno ugaja divjačina. Burden jim je za vabo nastavljal meso divjih prašičev in jelenov. Pasti so bile podobne velikim panjem in so bile na enem koncu odprte. Niso bile narejene iz desk, nego iz debel popletenih z bambusovim trstjem. Pred odprtino pasti so nastavili zanko, v past samo pa vado. Vse skupaj je bilo zakrito z zelenjem. Drugi konec zanke je bil pritrjen na upognjeno drevo, ki se je vzravnalo, ko se je žival ujela, in jo potegnilo v zrak.

Značilno je, da so manjši kuščarji zbežali od nastavljene vade, kadar se je bližal kak večji kuščar. Po tem znamenju so prežeči lovci spoznali, kdaj se jim bliža pravi plen. Ko je bil ta enkrat ujet, so ga povezali in vtaknili v kletko.

Zmajski kuščar ima sluh tako slabo razvit, da ga skoro smemo prištevati med glušce; v nadomestilo za ta nedostatek ima pa izredno oster vid. Zobovje je dolgo, močno in ostro. Z njim zna ta žival trgati mrhovino v velikih kosih. Burden je ob neki priliki opazoval kuščarja, ko je v enem zalogaju pogoltnil ves zadnji del divjega prašiča — obe krači s parklji in delom hrbta vred. Razdraži se zelo hitro in tedaj izbruha vse, kar ima v želodcu. Ujet silovito otepa z repom okoli sebe. Plavati zna dobro in pod vodo se vzdrži do dve minuti dolgo.

Člani Burdenove ekspedicije niso opazili, da bi zmajski kuščar napadel žive živali. Stika najrajši samo za mrhovino. Ob neki priložnosti so pa videli, ko je kuščar stekel za odraslim divjim prašičem, ki ga pa ni hotel čakati, nego jo je brzo popihal v gozd.

K temu nas bo morda zanimalo še nedavno objavljeno sporočilo, da je znani ameriški geolog dr. F. B. Daude iz mesta Boise v državi Idaho našel pred kratkim živalske in drevesne okamenine, ki kažejo na neverjetno velikost nekdanjih živali in dreves. Okamenine je izkopal nekje v okraju Harney v državi Oregon. Brontosauri, ki so živeli v pradavnih dobah na naši zemlji, so dosegli dolgost tridesetih metrov in so se doslej smatrali za največje živali naše zemlje. Okamenine okostja, ki jih je našel sedaj zgoraj omenjeni dr. Daude, pa kažejo na žival, ki je morala biti nad petdeset metrov dolga. Dr. Daude je našel tudi okamenine dreves, katerih debla so merila v premeru kar 175 metrov, in debelina lubadi same je znašala nad osem metov. Dosežena višina teh orjaških dreves pa je bila pol kilometra! Kakor je že zgoraj omenjeno, je dr. Daude poznan geolog, vendar je več znanstvenikov, ki malce dvomijo o resničnosti njegovega poročila. Zlasti okamenine dreves, ki jih je on videl, se jim zde za spoznanje predebele.

Imeli smo že mnogo psevdoraziskovalcev, ki so poročali o čudežnih pošastih, ki so jih videli sredi afriških ali peruanskih pragozdov in močvirij, pa ni bilo navsezadnje nič. — **F. M.**

# RAZNE ZANIMIVOSTI

### Sin dveh mater

Pred okrajnim sodiščem v Lvovu se je vršila te dni jako zanimiva razprava. Pri družini Kužminski v vasi Anini pri Varšavi je služila neka mladenka, po imenu Moravska, katera je svoj čas povila nezakonskega sina, ki so ga krstili za Kazimira. Zakoncema Kužminski, ki nista imela otrok, se je dete jako dopadlo, tako da sta ga obdržala pri sebi tudi potem, ko so je Moravska preselila drugam. Da bi ga jim mati ne vzela, ko bi se vrnila, sta zakonca dala vnovič krstiti dete kot svoje. Tako se je mali Kazimir Moravski prelevil v Žigmunda Kužminskega. Lepega dne pa se je Moravska vrnila in hotela vzeti svojega sina, ki ga ji pa zakonca Kužminski nikakor nista hotela izročiti. Tedaj je Moravska šla iskat svojo pravico na sodišče, ki bo pač moralo razsoditi zamotani spor prav po salomonsko, kajti otrok, ki mu je sedaj štiri leta, ima dve rojstni imeni, dva krstna lista. in — dve materi. Prva razprava je bila odgodena, ker nekatere priče niso prišle. Druga obravnava se bo vršila v kratkem. Razsodba, ki jo bodo izrekli sodniki, bo vsekakor zanimiva.

### Spomenik izmajditelju petrolejka.

Malokdo menda ve, kdo je izumil petrolejsko svetilko. Ta mož je Poljak Ignacij Lukaciewicz, ki je bil leta 1852 lekarnar na Dunaju, a se je pozneje preselil v Lvov, kjer je v nekem kemičnem laboratoriju izumil, kako se destilira nafta in kako se destiliran proizvod uporabi za razsvetljavo. Sad njegovega izuma je bila nova velika industrija — petrolejske industrije, ki se je v kratkem mogočno razvila. Še danđanes se nafta destilira po njegovem sistemu. Toda kakor Singer, izumitelj šivalnega stroja, in mnogi drugi izumitelji, ki so žrtvovali svoje življenje in imetje za napredek človeštva, tako je tudi Lukasiewicz umrl v največji bedi. Ljudje so se ga spomnili po njegovi smrti in za njegove zasluge mu bodo postavili v Krošnu na Poljskem lep spomenik. Ustanovil se je že odbor, ki bo zbiral prispevke v ta namen. Obenem bo odbor izdal Lukasiewiczev življenjepis.


**Božjast**

**in druge živčne bolezni** se ozdravijo uspešno s slovitimi praški in tabletami kemično-farmacevtičnega zavoda **Cav. Clodoveo Cassadrini v Bolonji,** ki jih predpisujejo najboljši kliniki sveta, ker predstavljajo najuspešnejše in gotovo ozdravljenje. — Dobivajo se v Italiji in zunaj v glavnih lekarnah. — Zvezek št. 14 se pošilja brezplačno. 1124

ZLATARNA IN URARNA
**JAKOB BEVC**
Trst, Campo S. Giacomo 5
**Darovi za birmo.**
Popravila ur in zlatih predmetov.
Cene zmerne. (481) Cene zmerne.

**Avtomobilska proga**
**Trst-Lokev-Divača-Senožeče**
PODJETJE BRUNELLI
Odhodi s trga Oberdan.
Vozni red od 15. junija do 30. septembra.
Delavnik:
Odhodi iz Trsta: 12. in 17.30.
Dohodi v Senožeče: 13.30 in 19.
Odhodi iz Senožeč: 7. zjutraj in 18. zv.
Nedelja:
Odhodi iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.
Dohodi v Senožače: 9., 16. in 17.30.
Odhodi iz Senožeč: 7., 18.30 in 18.35
Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13·—. Trst-Senožeče in nazaj L 16·—.

**Avtomobilska proga**
Ghiozza-Villa Revoltella-Cacciatore
Vsako nedeljo in pripoznan praznik od 15.30 do 20.30 neprenehoma.
Navadna vožnja L 3.— s povratkom L 5.—.

ŠIRITE
„Naš glas"
Mesečno družinsko revijo!
Naročnina za celo leto 15 L
Naslov:
Trieste, Casella postale 348

**Na obroke**
Zadnje novosti, izgotovljene obleke in po meri, blago, svilenine, perilo, platno, površniki i. t. d. i. t. d.
Via Roma 3, III. nadstropje

**Dr. SARDOČ**
ZOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

Proti
**TRAKULJI**
Ugledni zdravniki priporočajo že več let in predpisujejo kot SREDSTVO Z GOTOVIM IN TAKOJŠNJIM UČINKOM
TENIFUGO VIOLANI
ki ga izdetuje kemik-lekarnar G. VIOLANI v Milanu

**Za domače čiščenje priporočamo**
SIDOL najboljše čistilo za kovine.
SIRAX neprekosljiv čistilni prašek za aluminij, baker in emajl.
CEREOL vosek za pode, linoleum, pohištvo.
LODIS naša izborna krema za čevlje, (v lončkih z avtomatičnim zapiralom.)
Izdelovatelj: SIDOL-COMPANY TRST (370)

**FALCERI LUIGI**
ZALOGA POHIŠTVA
Trst, Via Fonderia 10 (skladišče) in 12, I. nadstr.
Poročne sobe, orehove, bukove, topolove, kostanjeve, mahagonijeve itd. Lakirano kuhinjsko pohištvo z mramorjem ali brez tega. Žimnice z žimo ali volno. — Vzmeti od L 60.— naprej. 506
Prodajajo se tudi posamezni kosi.
— Najnižje cene v Trstu. —

**Za birmo,**
ne pozabite na staro trgovino zlatenine
**ALOJZ POVH**
PIAZZA GARIBALDI 2
prvo nadstropje.
Največja delavnica v Trstu.
448 Pazite na naslov!


## Odhodi in prihodi vlakov

**Trst - Tržič - Portogruaro - Benetke**
(Južni kolodvor)

**Odhodi:** 0.30 (m), 5.— (o), 6.05 (b), 8.25 (l), 8.35 (o), 10.20 (b), 15. — (b), 15.10 (o), 17.— (b), 18.20 (b), 18.30 (o), 20.15 (b), 21.50 (b).

**Prihodi:** 5.— (o), 7.42 (o), 10.55 (o), 9.55 (b), 11.25 (l), 12.20 (b), 14.15 (b), 17.25 (o), 18.08 (b), 19.44 (l), 21.45 (b), 0.40 (b).

**Trst-Buje-Poreč**
(Državni kolodvor)

**Odhodi:** 5.— (o), 9.45 (m), 13.55 (m), 18.25 (m).

**Prihodi:** 7.50 (m), 12.— (o), 18.20 (m), 21.16 (m).

**Trst-Herpelje-Pula**
(Državni kolodvor)

**Odhodi:** 5.35 (o), 8.15 (b*), 12.10 (m), 12.45 (b**), 15.30 (b*), 19.— (o).

**Prihodi:** 7.40 (m), 942 (o), 14.10 (b*), 16.36 (b**), 19.30 (b*), 21.08 (o).

*) Vozi samo od 1. 7. do 30. 9.
**) Vozi samo od 15. 5. do 30. 6. in od 1. 10. dalje.

**Trst - Divača - Št. Peter - Postojna**
(Južni kolodvor)

**Odhodi:** 1.— (b), 5.10 (o), 7.30 (b), 9.05 (o), 12.— (o), 14.40 (b), 18.— (o), 19.05 (b), 20.05 (l), 20.30 (b).

**Prihodi:** 4.— (b), 7.05 (o), 8.05 (l), 9.05 (b), 9.41 (b), 11.45 (o), 13.15 (b), 16.35 (o), 19.10 (o), 21.30 (b), 22.25 (o).

**Trst-Gorica-Podbrdo**
(Državni kolodvor)

**Odhodi:** 5.50 (b), 6.50 (o), 12.05 (o), 17.50 (b), 18.30 (o).

**Prihodi:** 7.16 (o), 11.33 (b), 15.25 (o), 20.55 (o), 22.20 (b).

**Trst-Gorica-Krmin-Videm**
(Južni kolodvor)

**Odhodi:** 5.30 (o), 6.45 (b), 7.50 (o), 12.30 (o), 14.— (o), 15.50 (b), 17.15 (b), 19.15 (o).

**Prihodi:** 7.42 (o), 9.20 (b), 12.10 (o), 14.55 (b), 17.52 (o), 18.51 (o), 20.25 (b), 23.10 (o).

**Št. Peter na Krasu - Reka**

**Odhodi:** 5.25 (m), 8.30 (o), 9.43 (o), 11.47 (b), 17.30 (o), 21.20 (o).

**Reka - Št. Peter na Krasu**

**Odhodi:** 5.25 (o), 9.30 (b), 11.55 (m), 15.30 (b), 18.30 (o).

**Divača - Herpelje**

**Odhodi:** 5.58 (m), 9.02 (b), 12.20 (m), 16.14 (o), 19.10 (m).

**Herpelje - Divača**

**Odhodi:** 7.10 (m), 8.34 (o), 13.32 (o), 15.36 (m), 18.35 (b), 20.07 (o).

**Gorica - Prvačina - Ajdovščina**

**Odhodi:** 8.17 (m), 13.25 (o), 19.35 (m).

**Ajdovščina - Prvačina - Gorica**

**Odhodi:** 4.10 (m), 11.15 (m), 17.05 (o).

N.G.I GENOVA
NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
**PRIHODNJI ODHODI**
(razen sprememb)
**V New-York**
(Iz Genove)
22. junija s/s DUILIO 24.300 ton
10. julija s/s ROMA 32.580 ton
24. julija s/s DUILIO 24.300 ton
(Iz Neapelja dan pozneje)
**V Južno Ameriko**
(Iz Genove)
12. julija m/s AUGUSTUS 32.650 ton
9. avgusta (¹) s s AMERICA
(¹) Iz Neapelja dan pozneje
**V Srednjo Ameriko in Tihi Ocean**
(poštni iz Genove)
30. junija m/s EQUATORE
31. julija m/s VIRGILIO 11.700 ton
**V Avstralijo**
17. julija s/s TAORMINA
(Iz Livorna dan pozneje)
Pojasnila in vozni listki pri N. G. I potniški urad v Trstu, Via Mercato vecchio 1.
Zastopnik za Gorico
RENATO HAPPACHER

NAJBOLJŠE OBUVALO
za ženske, moške in otroke
v najmodernejših barvah
in po najnižji ceni dobite edino
PRI REBCU
Trst, Via Carducci št. 36

**Tržaška posojilnica in hranilnica**
registrovana zadruga z omej. poroštvom
uraduje v lastni hiši
Via Torre bianca 19, I.
Telefon štv. 25-67.
Sprejema navadne hranil. vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje
po 4%
Večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „DINARJE" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. - Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (sefe)
Uradne ure za stranke od 8·30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.

**TISKARNA „EDINOST"**
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem slogu. Razpolaga z najmodernejimi črkami, Linotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem.
Naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
TRST, ULICA S. FRANCESCO D'ASSISI ŠT. 20, PRITLIČJE.

**MOČ PRETEKLOSTI**
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska,
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala in založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni ŠTOKA.

**FERRO CHINA PIGATTI**
Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDICI in za OKREVANJE
LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini